

Butlletí informatiu

Obreria de Santa Cristina

lloret
de mar

Festa Major 2009

Obreres 2008

2009

Primera Obrera: **LAIA PAU ROMANÍ**
 Segona Obrera: **LAURA GARCIA PRAT**
 Tercera Obrera: **MIREIA TORMO PENELLA**
 Quarta Obrera: **LAURA BALTRONS FÀBREGAS**

Disseny de la portada:
Albert Mas

Fotografies:
Albert i August Mas
M. Assumpció Comas
S. Palaudelmàs

Obreres 2009

Festa: emocions i sensacions

Il·lustrem la portada d'aquest butlletí amb dues fotografies separades per un segle: la primera, anterior a 1913, i la segona de l'any 2008. Amb imatges d'aquest estil s'ha il·lustrat la campanya institucional que commemora el centenari del topònim Costa Brava creat per Ferran Agulló: dues imatges d'un mateix paisatge, una d'antiga i una d'actual.

A més de comparar el paisatge, nosaltres volem destacar d'aquestes imatges el factor humà, l'acte que té lloc en aquest escenari: la Processó de Santa Cristina, aquesta manifestació tan nostre que ha persistit en aquests cent anys i que no tan sols s'ha mantingut, sinó que s'ha potenciat per la voluntat i tossudesia dels lloretencs, per molts motius entre els que destaca la estimació cap aquesta mostra de la nostra personalitat. Una manifestació que té un contingut religiós i festiu alhora, que ens omple de sensacions i d'emocions als qui tenim el goig de viure-la i compartir-la.

Escric aquestes ratlles just quan acabem d'iniciar els assajos del Ball de Plaça. Obreres i balladors es disposen a l'aprenentatge dels passos d'aquesta dansa, i ho fan amb la il·lusió i l'empenta que els dona la seva joventut. He pogut veure als ulls de les noves obreres la brillantor d'aquesta il·lusió; us asseguro que s'ha tractat d'una sensació estimulante, que ens engresca i ens dona ales per treballar i tirar endavant amb la gestió d'aquesta entitat, de lluitar per mantenir aquestes tradicions i per defensar aquest espai que és el nostre patrimoni col·lectiu.

És **Festa Major**, la nostra, i us convido a que la visqueu amb aquest ànim, que vulgueu copsar aquestes sensacions de festa i afirmació lloretenca, fins al punt que es confonguin amb veritables emocions. Tenim la sort d'haver heretat uns actes que vénen de lluny, que ens són propis i que marquen la diferència de Lloret. Siguem-ne conscients i gaudim-ho.

Que tingueu molt bona Festa Major. ■

Benvolguts lloretencs i lloretenques,

En ple any de celebració del Centenari de la Costa Brava crec que és un bon moment perquè tots mirem enrere i reconeguem la gran tasca duta a terme per l'Obreria de Santa Cristina, no només aquests darrers cent anys sinó des de fa segles.

El paratge de Santa Cristina, amb l'ermita, la platja i el paisatge que l'envolten conformen un dels espais més bells i privilegiats de Lloret i del nostre litoral. És, sens dubte, Costa Brava en essència.

Durant tots aquests segles l'entitat s'ha mantingut com l'àngel protector d'aquest entorn; ha cuidat de l'ermita i del territori i ha vetllat per mantenir els llaços històrics i

culturals que fan que la Festa Major de Santa Cristina sigui un diada significativa i entranyable.

És possible protegir espais sense la necessitat d'aïllar ni d'excloure. L'Obreria de Santa Cristina n'és un exemple clar; amb la seva contribució ha fet que la Festa Major de Santa Cristina i els seus actes es consolidin com una festa per a tothom, un dia en què tots volem participar i que considerem nostre.

Despertar emocions com el sentiment de pertinença i estimació vers el nostre entorn i història són valors que permeten que paratges com el de Santa Cristina continuïn sent indrets que no necessiten paraules.

Lloret de Mar, juliol 2009 ■

He començat a pensar en aquestes paraules de salutació des de la mateixa Ermita de Santa Cristina.

És dissabte, al migdia. Estic esperant per celebrar un casament i la núvia, com ja és habitual, no és puntual.

Assegut tranquil·lament al costat de l'altar gaudeixo d'aquesta estona que les circumstàncies em regalen. Des del meu mirador privilegiat veig el neguit i els nervis del nuvi i dels familiars que no acaben de trobar el seu lloc.

Penso: quantes il·lusions ha acollit aquesta ermita tan centenària! Quantes parelles, nervioses i cofoies, han entrat i sortit d'aquesta església, feliços, somrients, com cavalcant sobre un núvol! Quants han tornat a donar gràcies a Déu? Quants han vingut a cercar la pau perduda?

S'acosta la gran Festa de Santa Cristina. Els bons llorentencs no s'ho voldran perdre i es faran presents a la Pro-

cessó, a la Missa, al Ball de Plaça, a tots els actes que es puguin. Ja m'imagino la comitiva processional pujant cap a l'ermita: veig la joventut de les Obreres, la responsabilitat dels Obrers, la satisfacció de les autoritats i la il·lusió de tot el poble. Un any més la Vila de Lloret camina cap a l'ermita i, en aixecar la vista, va llegint: **"Sou de Lloret que us adora protectora"**.

Un esclat de música molt solemne em fa retornar a la realitat. La núvia ja ha arribat. El nuvi salta de goig. Tots somriem.

Santa Cristina: jo no sé si el jovent de Lloret t'adora o no. Però sé que tots, joves i no tant, necessitem que ens protegeixis i ens guïis a tots.

Bona Festa Major. ■

Exobreres

Cada estiu, per aquestes dates, el butlletí de l'Obreria en ofereix la possibilitat de posar-nos en contacte, no només amb les exobreres de Santa Cristina, sinó amb tothom que, per una o altre raó, estima la nostra festa. Al llarg de l'any l'associació d'exobreres treballa per millorar totes les tasques que normalment realitzem: ajudar a l'Obreria, actualitzar la bases de dades de les obreres, fer el manteniment dels vestits dels vogadors i com no, preparar els "Premis ses Obreres".

Tot i que intentem tenir actualitzada la base de dades de totes les exobreres, és una tasca difícil. En aquests moments hem creat un correu electrònic exclusiu per la nostra associació (obreres@obreria.cat). Estem començant a utilitzar aquest mitjà per informar de les nostres activitats a partir de les adreces que tenim. Tot i això ens és difícil ja que no les tenim totes, i moltes ja no són operatives. Per aquest motiu des d'aquí volem fer una crida a que totes les obreres que disposin de correu electrònic ens enviïn un mail amb la seva adreça correcta. D'aquesta manera la comunicació entre nosaltres serà més fluida i les opinions i aportacions de totes les exobreres ens podran arribar fàcilment.

Salvador Obiols, primer premi de cartells 2008.

Pel que fa als Premis, després de l'èxit obtingut l'any passat,enguany hem decidit augmentar la dotació dels Premis i hem intentat fer més extensiva la seva difusió. Això, creiem que ajudarà a la consolidació d'aquests premis i per tant assegurarà que l'any vinent podrem presentar una nova edició.

Però aquesta no es la única novetat que volem presentar-vos. Quan pugeu, el dia 24, a Santa Cristina podreu veure l'exposició que us haurem preparat amb totes les obres concursants en aquesta segona edició. A més aquesta exposició la traslladarem posteriorment a la Sala d'Exposicions de l'Antic Sindicat perquè pugui visitar-la tothom que vulgui des del dia 5 fins el 17 de Setembre.

A l'espera de saber qui seran els guanyadors de l'edició d'enguany, us mostrem les obres guanyadores de l'any passat. Mes endavant a la plana web de l'Obreria de Santa Cristina podreu veure totes les obres que s'han presentat en aquesta segona edició. ■

Mercè Martí, primer premi aparadorisme 2008.

Festa Major 2009 Programa d'actes

Actes organitzats i patrocinats per l'Obreria de Santa Cristina

Dijous, 23 de juliol

Vigília de Santa Cristina

- A les 22 h** **"PASSADA"** dels Obrers de Santa Cristina pels principals carrers del poble, anunciant la festa.
- A les 22.30 h** Sorteig de l'**ordre de sortida** dels llaguts de la regata de Santa Cristina.
- TOQUEN A CÓRRER** popular i a continuació **AUDICIÓ DE SARDANES** per la ORQUESTRA BISBAL JOVE, a la plaça de la Casa de la Vila.

Divendres, 24 de juliol

Festa de Santa Cristina

- A les 7.30 h** **"PASSADA"** dels Obrers de Santa Cristina, anunciant la sortida de la processó.
- A les 8 h** Sortida de la **PROCESSÓ** de l'església parroquial fins a la platja, per anar, per mar, a l'ermita de Santa Cristina.
- Celebració de la **REGATA DE LLAGUTS**, en acabar el cant de la "Salve".
- Tot seguit, en el santuari, **MISSA SOLEMNE**, amb acompanyament del cor parroquial «Alba de Prima».
- Veneració de «Sa Relíquia» i cant dels goigs.
- A la sortida, a la Plaça del Pi, **tradicional estofat** ofert als mariners i a les autoritats convidades.
- A les 12 h** Tornada de la **PROCESSÓ** a la platja de Lloret.
- Segona versió de la regata **«S'amorra, amorra»** amb els llaguts amb tripulacions femenines. Processó fins a l'església parroquial.
- A les 19.30 h** **BALL DE PLAÇA** o «DANSA DE LES ALMORRATXES» per les quatre parelles d'Obrers de Santa Cristina, davant de la Casa de la Vila.
- A les 20 h** **AUDICIÓ DE SARDANES** a la mateixa plaça de la Casa de la Vila, per la ORQUESTRA BISBAL JOVE.

Convocatòria de noves obreres

Les noies que vulguin assumir el compromís de col·laborar al manteniment del santuari de Santa Cristina durant un any i ballar el Ball de Plaça, han de tenir entre 16 i 22 anys. L'Obreria fa l'elecció de forma secreta, d'entre les sol·licituds presentades.

Només es pot demanar ser Obrera d'un any per l'altre i cal fer-ho durant els mesos de novembre i desembre. Les sol·licituds s'han de trametre a l'Obreria, apartat de correus 455 o al domicili de l'Obrer Major (Salvador Palaudelmàs, Carrer Josep Galceran núm.10), detallant les dades personals, número de telèfon, i adjuntant fotocòpia del DNI.

Si una noia no resulta elegida, pot tornar a fer la sol·licitud cada any, mentre estigui dins l'edat establerta.

L'Obreria agraeix l'interès de les famílies lloretenques i, també, la comprensió davant del fet que cada any només es poden elegir quatre Obreres.

Les noies que optin a ser Obrera, un cop hagin estat elegides, tindran uns dies, abans de prendre possessió a l'Aplec dels Perdots, per reflexionar bé si tenen algun problema que els impedeixi estar a disposició de l'Obreria per als assatjos i trobades habituals a l'ermita, concerts i actes que organitzi l'Obreria, així com per a algun acte de representació de l'entitat (anar a ballar la dansa a fora, etc.), de manera que si definitivament accepten el càrrec, després han de complir les seves obligacions. ■

Recomanacions per a la processó de Santa Cristina

- Cal que les embarcacions de gran tonatge vigilin els cops de mar que originen per tal de no posar en perill les altres barques.
- L'embarcació capitana, que és la que porta la imatge de Santa Cristina a bord, anirà sempre al capdavant de la processó. Per a un major ordre, les altres barques procuraran seguir-la.
- A la vista de Sant Pere del Bosc la processó s'atura; es canta la Salve i els llaguts es situaran a banda i banda de la nau "capitana". En aquest moment, es prega el màxim de silenci i recolliment.
- Després del cant de la Salve, es donarà sortida a la regata "S'amorra, amorra". El romiatge marítim es reprendrà darrera dels llaguts, sempre vigilant la posició de l'embarcació capitana, que és la que marcarà el ritme i que ningú no podrà avançar sota cap concepte. Igualment, en cap circumstància, es podrà avançar el darrer llagut ni envair el camí de cap altre.
- Un cop arribats a terra els llaguts, amorraran primer la nau capitana i l'embarcació que porta les autoritats

i, successivament, els diversos creuers i embarcacions que porten la resta de la gent.

- A la tornada, la regata davant la platja de Lloret serà amb tripulacions femenines.

Gràcies a tothom per la comprensió i la col·laboració. ■

Ordre de la **processó** de Santa Cristina

Anada i tornada

Anada, de la parròquia a la platja de Lloret

1. **CREU**
Escolans
COR ALBA DE PRIMA
2. **Banderes antigues (grans):**
Senyera de Catalunya
Bandera de Lloret, verda i blanca (Ajuntament)
Bandera de Sant Isidre, groga (Sant Romà)
Bandera de Sant Jordi, blanca amb creu vermella (Club Nàutic)
Bandera de Sant Roc, verda (Cassinet)
Bandera blava i taronja (Gremi d'Hotelers)
Bandera de Sant Elm, blau fosc (Confraria de Sant Elm)
Bandera de Sant Pere, blau cel (Confraria de Pescadors)
Bandera de Ses Obreres, blanca (Es Vano)
Bandera de Santa Cristina, grana (Obreria de Santa Cristina)
3. Bandera BLANCA I VERDA - LLORET
AJUNTAMENT
Equips de l'entitat, tripulacions femenina i masculina
4. Bandera GROGA - SANT ISIDRE
SANT ROMÀ
Tripulacions femenina i masculina
5. Bandera BLANCA AMB CREU VERMELLA - SANT JORDI
CLUB NÀUTIC
Equips de l'entitat, tripulacions femenina i masculina
6. Bandera VERDA - SANT ROC
CASSINET
Equips de l'entitat, tripulacions femenina i masculina
7. Bandera BLAVA I TARONJA
GREMI D'HOTELERS
Equips de l'entitat, tripulacions femenina i masculina
8. Bandera BLAVA - SANT ELM
IMATGE DE SANT ELM
CONFRARIA DE SANT ELM
Tripulacions femenina i masculina
9. Bandera BLAU CEL - SANT PERE
IMATGE DE SANT JAUME
CONFRARIA DE PESCADORS
Tripulacions femenina i masculina
10. Bandera BLANCA - SES OBRERES
ES VANO
Tripulacions femenina i masculina
11. Bandera GRANATE - OBRERIA SANTA CRISTINA
OBRERIA DE SANTA CRISTINA
Equips de l'entitat, tripulacions femenina i masculina
12. **MARABADESSA I ÀNGEL PORRER**
13. **OBRERES I ANGELETS**
14. **OBRERS DE SANTA CRISTINA**
IMATGE DE SANTA CRISTINA
Portadors, balladors Ball de Plaça
15. **Sr. RECTOR AMB SA RELIQUIA**
16. **MÚSICS**
17. **AUTORITATS I CONVIDATS**
18. **PÚBLIC QUE SEGUEIX LA PROCESSÓ**

Tornada, des de la platja fins l'església parroquial

1. **CREU**
Escolans
COR ALBA DE PRIMA
2. **Banderes antigues (grans):**
Senyera de Catalunya
Bandera de Lloret, verda i blanca (Ajuntament)
Bandera de Sant Isidre, groga (Sant Romà)
Bandera de Sant Jordi, blanca amb creu vermella (Club Nàutic)
Bandera de Sant Roc, verda (Cassinet)
Bandera blava i taronja (Gremi d'Hotelers)
3. Bandera de Sant Elm, blau fosc (Confraria de Sant Elm)
IMATGE DE SANT ELM
CONFRARIA DE SANT ELM
4. Bandera de Sant Pere, blau cel (Confraria de Pescadors)
IMATGE DE SANT JAUME
Portadors, Confraria de Pescadors
5. Bandera de Ses Obreres, blanca (Es Vano)
6. Bandera de Santa Cristina, grana (Obreria de Santa Cristina)
7. **MARABADESSA I ÀNGEL PORRER**
8. **OBRERES I ANGELETS**
9. **OBRERS DE SANTA CRISTINA**
IMATGE DE SANTA CRISTINA
Portadors, balladors Ball de Plaça
10. **Sr. RECTOR AMB SA RELIQUIA**
11. **MÚSICS**
12. **AUTORITATS I CONVIDATS**
13. **PÚBLIC QUE SEGUEIX LA PROCESSÓ**

Santa Cristina: de Joaquim Sorolla a Joaquim Mir

Joan Domènech i Moner

L'any 1993 l'Obreria de Santa Cristina editava el llibre "Sorolla a Santa Cristina" que era fruit d'una recerca entusiasta de Sebastià Rusalleda després d'haver llegit una obra sobre el cèlebre pintor, coordinada per Edmund Peel, amb motiu d'una exposició dedicada a Joaquim Sorolla, que s'havia muntat a la ciutat on va néixer, València. En Sebastià va trobar en un dels articles inclosos, escrit precisament pel nét del pintor, Francisco Pons Sorolla, un passatge on s'explicava que l'any 1915 Sorolla s'havia desplaçat a Barcelona per pintar el quadre "Cataluña" i que havia recorregut diversos llocs –Badalona, Arenys, Sitges...– fins que havia descobert la platja de Santa Cristina que, segons l'artista, era "una maravilla". L'articulista continuava explicant que una setmana després, el 21 de setembre de 1915, Sorolla tornà a Santa Cristina amb el seu deixeble Segura i que, en el transcurs del viatge, el cotxe que els portava va quedar encallat en el riu "Corbera". El nom de Santa Cristina i el del riu Corbera –que en Rusalleda va identificar ràpidament com el Tordera– van impactar de seguida la sensibilitat del lloretenc. Ja no va tenir espines als peus i va començar a investigar aquí i allà, a l'arxiu Mas de Barcelona, al Museu Sorolla de Madrid, prop de la família i dels amics del pintor... No hi havia cap dubte. El paratge que Sorolla havia pintat perquè servís de fons del seu quadre "Cataluña" era el del racó de llevant de Treumal, amb les roques d'Es Canó incloses. Rusalleda, llavors, es va erigir en el cronista de tot el procés seguit per Sorolla, des del contracte inicial signat pel pintor valencià, afincat a Madrid, amb el ric hispanista americà Archer Milton Huntington perquè decorés a base de grans teles les parets de la biblioteca de la Hispanic Society de Nova York. Aquest conjunt, que rebria el nom de "Visión de España", havia de reflectir les diverses regions geogràfiques de l'Estat espanyol. Un cop enllestit, només es podia veure, evidentment, a l'esmentada biblioteca de la Hispanic Society, on el mateix Rusalleda el va admirar per primer cop en un viatge a Nova York. Passats els anys, però, la sala necessitava un repàs, i l'ocasió ha estat aprofitada per Bancaja per finançar la restauració dels quadres, a canvi del seu trasllat temporal a Espanya i l'exhibició a diverses ciutats de l'estat: València, Barcelona, Madrid... Hem tingut, doncs,

l'oportunitat de contemplar la "Visión de España" i, per tant, l'emblemàtic quadre "Cataluña" (conegut, també, per "El pescado") el fons del qual fou pintat a Lloret, en l'exposició del Museu d'Art de Catalunya, situat al Palau Nacional de Montjuïc, a la ciutat comtal. Rusalleda, que havia anat aprofundint encara en el tema i obtenint noves dades, va promoure, junt amb l'Obreria de Santa Cristina i Bancaja, que hi van posar el finançament, una nova edició, molt més il·lustrada, del seu llibre que, alhora, fou també traduït al castellà. La presentació de la nova edició catalana tingué lloc a la sala d'actes de l'Ajuntament de Lloret el dia 18 de febrer de 2009. El diumenge 22 de març següent l'Obreria de Santa Cristina organitzava una excursió a Barcelona a veure l'exposició de Sorolla. La versió castellana del llibre, "Sorolla en Santa Cristina", seria presentada el dia 2 de juny, a la seu de Blanquerna, a Madrid.

El dia que vam anar a contemplar els grans llenços al MNAC, a l'antiga fàbrica Casarramona, convertida en Caixa Fòrum, als peus de Montjuïc, hi havia també una exposició pictòrica important dedicada a Joaquim Mir que vaig aprofitar per veure. En realitat, una exposició i l'altra ja les havia visitat feia dies, amb calma i tranquil·litat. I resultava curiosa la presència, tan pròxima, de dos grans artistes, contemporanis, tots dos anomenats Joaquim, tots dos triomfadors i ben situats econòmica-

ment al seu moment i tots dos, potser, amb coincidències notables que caldria esbrinar. Joaquim Mir, com Sorolla, no hauria pintat a Santa Cristina en algun moment? Vet aquí que feia temps que aquesta idea em rondava pel cap. Si Joan Llaverias havia pintat tant a Lloret i s'hi havia afincat, volem dir que algun dia no hauria convidat el seu company Mir a visitar aquest poble? Llaverias hi havia començat a venir l'any 1905. El 1906, en l'exposició "La Catalunya grega", ja hi ha algun quadre referit a Santa Cristina. Aquest racó lloretenc fou, d'altra banda, el tema central –fins i tot serví de títol– de l'exposició que, del 13 al 25 de maig de 1922, va fer a les Galeries Laietanes de Barcelona. Llaverias era fill de Vilanova i la Geltrú i Mir hi vivia d'ençà de 1921, quan s'havia casat. Cau dintre la lògica que, un dia o l'altre, l'aquarellista atragués l'amic cap a Lloret. Però, com tantes coses de la vida, cal demostrar-ho.

Contemplant l'audiovisual que es passava a l'exposició sobre Mir, oberta entre el 4 de febrer i el 26 d'abril, en sortir uns fragments de pel·lícules filmades pel propi pintor, vaig intuir que almenys un parell de fotogrames corresponien a la platja de Santa Cristina, especialment al recó de Treumal, i al rocam de S'Agulla, agafat, en aquest cas, des del mirador de la plaça del Pi. La rapidesa i la defectuositat de les seqüències no permetien, a primer cop d'ull, una total seguretat. S'havia de contemplar l'audiovisual diverses vegades. Per tal de poder-ho mirar atentament i sense nervis se'm va ocórrer agafar la meua càmera de filmar i gravar el que s'anava projectant, de manera que després, a casa, ho pogués passar lentament, fotograma per fotograma, i així comprovar la meua hipòtesi. Just quan s'acostava la projecció del paisatge que m'interessava, em vaig trobar al davant un guarda del museu que em prohibia seguir filmant. Tot i això, vaig obtenir encara algunes imatges més, una de les quals, hàbilment treta del film i passada a fotografia en paper per l'Albert Mas, deixa ben clar que Joaquim Mir va estar a Santa Cristina i que va filmar, amb tota seguretat, des del mirador, a poca distància d'on Sorolla, quinze anys abans, mirant en sentit oposat, havia immortalitzat "Ses roques des canó".

Al cap d'uns dies i després d'anar-hi donant voltes, vaig recordar que, per allà la dècada dels vuitanta, quan preparava la biografia de Joan Llaverias i les il·lustracions pertinents, el fill del dibuixant Joan Garcia Junceda, em va fer alguns comentaris i em va facilitar algun dibuix. Una caricatura feta pel seu pare li semblava d'antuvi que

era de Llaverias, però després es va adonar que es tractava de Joaquim Mir. Vaig buscar en els meus arxivadors i, efectivament, vaig trobar el dibuix. Francesc G. Junceda em precisava per escrit: "*Li envio una fotocòpia d'un dibuix del meu pare... Jo sempre havia cregut que es tractava d'en Llaverias pintant a Santa Cristina, però ara que m'hi fixo bé, penso que potser sia en Mir, que també va pintar per aquestes cales.*" No era difícil confondre Llaverias i Mir. Tots dos eren homes alts i barbuts i solien portar barret. Mir, però, era més voluminós, més apersonat. En la caricatura de Junceda apareix pintant de cara al mar i, al darrera de la seva figura, com a fons, s'hi retalla la roca més grossa de les que formen el racó de garbí sota la denominació genèrica de "Ses roques des canó". Exactament la roca que ara serveix de teló de fons en les cantades d'havaneres de l'estiu.

Joaquim Mir i Trinxet havia nascut a Barcelona l'any 1873, si bé la seva família era oriunda d'Olot. Fou deixeble del pintor Lluís Graner i estudià un temps a Llotja (1894-95). Formà part de l'anomenada *Colla del Safrà*, coneguda així per la tonalitat cromàtica que dominava en els quadres dels seus components. També eren coneguts per la *colla de Sant Martí*, perquè sovint els seus paisatges eren de Sant Martí de Provençals, avui un barri més de Barcelona. Integraven el grup, que es va mantenir entre 1893 i 1896, Isidre Nonell, Ramon Pichot, Juli Vallmitjana, Joaquim Mir, Adrià Gual i Ricard Canals, aquests dos últims vinculats d'alguna manera a Lloret, el primer com autor dels esgrafiats de la façana de Sant Quirze i altres contribucions a la cultura local i el segon per ser pare de l'arquitecte tècnic Ricard Canals i Bianco, que exercí la seva feina d'aparellador en el nostre Ajuntament fins a la mort prematura el 21 de novembre de 1974. (El pintor Josep Carretero Gomis tenia un nu femení en el seu estudi, que sempre explicava que era la Sra. Bianco, esposa de Ricard Canals i Llambí, que, abans de casar-se amb el pintor, havia fet de model). La *colla del Safrà* era un nucli d'artistes donats a pintar a l'aire lliure, sobretot en l'època de plena joventut. (Mir, quan hi estava, tenia els vint anys fets).

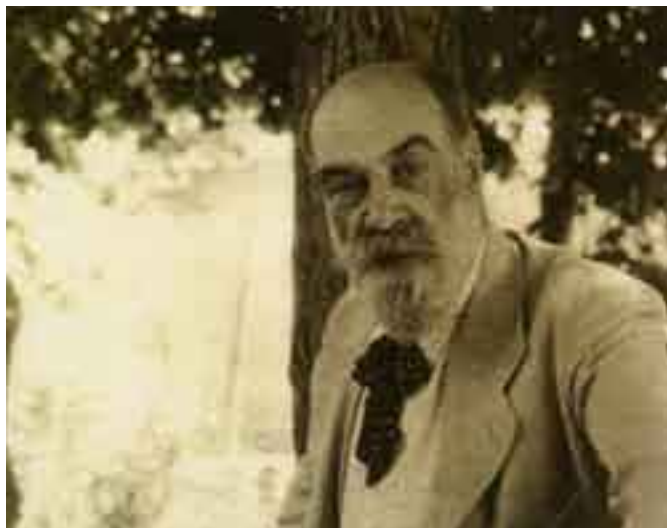
Joaquim Mir sentí aviat l'interès per pintar Mallorca, llavors un lloc pràcticament verge. A final de 1899 hi coincidí amb Santiago Rusiñol. Ja iniciat el segle XX hi retornà i s'instal·là al llogarret de Sa Calobra. Recorrent els indrets més rebuscats i esquerps de la contrada va sofrir una aparatosa caiguda que li ocasionà una greu lesió ce-

Fotograma del rocam de S'Agulla.

Fotograma de la cala Treumal.

Joaquim Mir.

rebral de la que es ressentí, més o menys, tota la vida. Per això hagué d'estar un temps reclus a l'Institut frenopàtic Pere Mata, de Reus, entre 1903 i 1906. El Pere Mata era un manicomi avançat, per l'època, amb uns pavellons d'arquitectura modernista realment esplèndids. N'hi ha un –destinat als malalts adinerats– que actualment s'ensenyava com a museu, on es poden veure les cambres dels ingressats, amb una altra al costat on podia dormir el criat o familiar, tot amb el mobiliari d'aquell temps. Vaig tenir ocasió de visitar-lo acompanyat d'un descendent dels fundadors del centre, de la família Font de Rubinat. Aquí, doncs, passà un temps recuperant-se, el pintor Mir. Un cop més o menys guarit, l'artista romangué per les terres tarragonines (especialment pel Camp de Tarragona, a l'Aleixar, Maspujols...). Obtingué medalles en diverses exposicions, però la més important fou la de 1907 (Exposició Internacional de Belles Arts de Barcelona), perquè fou primera medalla i el consagrà definitivament. El 1913 s'establí a Mollet, el 1919 a Caldes de Montbui i, un cop casat (1921) s'instal·là a Vilanova i la Geltrú.

Fou llavors, precisament, poc després d'haver esposat Maria Estalella, quan li agafà la dèria de comprar-se una càmera cinematogràfica –dintre de les limitacions tècniques del moment– i es dedicà a recollir filmacions d'escenes familiars, en especial del fill, de l'esposa, dels amics, i també dels paisatges que recorria i que, alhora, devia pintar. Al voltant de 1935 Joaquim Mir féu una volta per la Costa Brava, que, possiblement devia començar a filmar a Santa Cristina, com hem comentat. Després, va seguir amunt i s'identifiquen perfectament alguns indrets com ara l'Estartit i les Medes. D'aquesta etapa per la nostra costa no hi ha, per ara, que sapiguem, cap monografia publicada i tampoc hem pogut contactar amb Francesc Miralles, el seu crític habitual i el qui ha escrit la major part de llibres referits a l'etapa tarragonina i a la de Vilanova, de l'artista. Sí que hem pogut parlar amb el fill, Josep Mir i Estalella, resident actualment a Tarragona, que no conserva ni recorda detalls del pas del pare pels pobles de la Costa Brava però que en té una certa constància indirecta i que, en cas de voler aprofundir, ens recomana consultar el dipòsit documental de Joaquim Mir existent a la Biblioteca de Catalunya. Algun dia ho farem.

L'amic Sebastià Rusalleda té la impressió d'haver llegit que Joaquim Mir havia pintat un quadre des de Santa

Clotilde, portat allà per Domènec Carles. Potser, fins i tot, d'haver vist el quadre. Una cosa és certa: Domènec Carles i Joaquim Mir devien ser bons amics perquè el primer fou de les persones que quan Mir fou empresonat, després de la guerra, conforme ara explicarem breument, signà a favor del pintor perquè fos alliberat.

Anem-nos acostant al trist episodi. El 1929 Mir obté la Primera Medalla de l'Exposició Internacional de Barcelona i el 1930 la d'honor de l'Exposició Nacional de Madrid. A partir de llavors ja és un artista consagrat i cotitzat. Obtingué, doncs, una situació econòmica molt favorable, semblant, al seu moment, a la que va aconseguir Sorolla, bé que aquests darrer als 35 anys i Mir ja als 57. Ambdós van edificar una casa confortable, l'un a Madrid i l'altre a Vilanova, i també van sentit la passió per al col·leccionisme. Quan hom visita el Museu Sorolla a Madrid, hom hi troba molts elements artístics i arqueològics. Pel que fa a Mir, la seva col·lecció de ceràmica forma part avui del Museu Vicenç Ros, de Martorell. Emportat per la idea del col·leccionisme, alguna vegada intercanvià alguna obra seva amb una d'altres autors apreciats. Un d'aquests escollits fou Joan Llaveries. Aquest darrer regalà a Mir una bonica aquarel·la. Mir li contestà, cap a final de l'any 1935, amb una tarja enviada des de Vilanova, on escrivia:

"Molt apreciat amic:

Perdona la tardança d'acusar-te rebut del teu generós i magnífic present. Fins avui no he tingut un moment propici per dedicar-te'l. Acabem d'arribar de l'Estartit i continuar el treball d'esforç per al compliment de l'exposició fixada, anar amunt i avall, i distraccions, ai! n'ha estat la causa.

Et vinc a dir que estic encantat de lo que m'has enviat i que ja llueix en el meu humil museu i t'asseguro que la torna serà lo més aviat que em sigui possible i en aquest moment no tinc quelcom per correspondre com cal la teva gentilesa.

Desitjo que passis un boníssim Nadal i un felicíssim any nou junt amb tots els teus.

Salut, salut, i una encaixada ben forta de ton bon amic

Quim Mir."

Caricatura de Joaquim Mir.

Mir va acabar regalant a Llaverias un quadre que, segons m'havia explicat personalment el gendre de l'aquarel·lista, el Sr. Antoni Cantín, mai va acabar de fer el pes a la família, perquè els semblava un esbós, motiu pel qual, acabada la guerra civil i mort ja Llaverias, pressionats per les circumstàncies i pels precs d'uns marxants d'art de la casa Gobero, els Cantín es van desprendre de la pintura. El quadre, poc després, anà a la subhasta i, per sorpresa dels descendents de Llaverias, se'n van pagar 600.000 ptes. d'aquella època.

Joaquim Mir havia trampejat com havia pogut el temps de la guerra civil. Acabada la lluita fratricida, els dirigents del nou règim no van acabar d'entendre com un home benestant i ben situat com Mir no havia estat molestat per la gent d'esquerres, li van atribuir un cert col·laboracionisme i el van empresonar.

Val la pena donar una ullada a l'informe que emet des de la comissaria de policia de Vilanova un tal Francisco Conill –espero que no formés part de la nombrosa *conillada* oriunda de Lloret– que, entre altres coses, diu:

“Que Joaquín Mir Trinxet es persona de arraigadísimos sentimientos catalanistas con la carencia más absoluta de españolismo, como se manifiesta de una manera categórica en su domicilio particular, donde no existía el día que fue registrado el mismo por agentes de esta Comisaría, que motivó la detención (...), el menor y más endeble signo de amor a España, sin nuestra bandera nacional ni fotografías de nuestro Caudillo, a pesar de los meses que llevaba liberada esta villa. Por el contrario existía diversidad de banderas catalanas en los objetos de su museo, un retrato en sitio bien visible del antipatriota Pablo Casals y una biblioteca de amplísimo sabor catalanista.”

En un altre lloc insisteixen en el fet que els desconcertava: *“Durante el período rojo el informado Mir convivió con gran armonía con los dirigentes rojo-separatistas... (...) Y esa consideración (...) es sin duda el motivo por el que la suntuosísima finca que este posee en Villanueva, elegantemente amueblada, (...) haya sido respetada íntegramente, incluso aumentada en su valor.”*

L'empresonament, encara que breu, fou un daltabaix molt gran per a l'artista, que va anar-se eclipsant a poc a poc, fins morir de seguida l'any 1940. Ho ha descrit molt bé –i documentat– Oriol Pi de Cabanyes en el llibre *Passió i mort de Joaquim Mir*, del qual hem pres alguna nota. És en aquest moment, quan apareix Domènec Carles, el pintor relacionat amb Santa Clotilde, com avalador.

Mir fou un artista excepcional, d'una gran vitalitat, amb un estil que s'inicià a partir del naturalisme practicat a l'època de la *Colla del Safrà*, i que desembocà en una exhuberància de color en el tractament del paisatge de Mallorca. Superà els cànons impressionistes, combinant esquemàticament colors i formes amb un clar acostament a l'abstracció. Cal recordar, potser, que l'any 1927 tingué l'honor de ser requerit per pintar el gran mural que hi ha dins del Palau de la Generalitat.

Com ha escrit Francesc Fontbona –l'acadèmic autor del pròleg del llibre “Sorolla a Santa Cristina” de Ruscal·leda– Joaquim Mir tenia una personalitat humana de geni primari, murri i ingenu alhora. Aquesta imatge, possiblement, va emmascarar l'extraordinari valor de l'artista.

Sorolla, Mir i Llaverias van ser contemporanis. Segurament que els dos últims van sentir a parlar del primer. Dubto que fos al revés. Sorolla era el més vell (nascut el 1863), però només superava Llaverias amb dos anys i Mir, amb deu. També morí primer, als 64 anys, mentre que Llaverias morí el 1938 als 73 i Joaquim Mir dos anys després, als 67. Cap d'ells arribà, doncs, a una edat notable, tot i que cal tenir en compte que l'esperança de vida, en aquells temps, no era la d'ara.

Amb aquestes ratlles, no he pretès pas emular el meu amic Sebastià Ruscal·leda amb el seu treball sobre Sorolla. Només volem afegir un gra de sorra per potenciar el record dels personatges que en el decurs del temps han passat per Lloret i, especialment, per Santa Cristina, i que ens han deixat el seu prestigi i ens permetem aportar, a favor del pas de Joaquim Mir, el dibuix caricaturesc que en feu Joan G. Junceda, el gran dibuixant del *Patufet*, amic íntim de Llaverias, que estiujava a Blanes, i el fotograma que acredita la filmació de Mir des del mirador de la plaça del Pi. ■

“Paisatge de Mallorca” de Joaquim Mir.

Resum d'activitats de l'entitat

Del juliol 2008 a juny 2009

Juliol 2008

Les Obreres i els balladors inicien els assaigs del Ball de Plaça sota l'assessorament de la comissió que cada any té cura de transmetre aquesta dansa. Enguany hi han col·laborat: Carme Bertran, Anna Blasco, Anna Domènech, Arseni Frigola, Esteve Fàbregas i Jordi Soliguer.

El dia 12, 2a edició de la Cantada d'Havaneres a Santa Cristina. Aquest cop la pluja va deslluir l'espectacle, quan l'escenari ja estava muntat a ran de mar, l'aigua va caure amb intensitat impossibilitant l'actuació. Atès que els grups Morralla i Terra Endins tenien compromesos tots els caps de setmana i per tant no es podia ajornar, es va optar per fer la cantada dins l'ermita. El Xino-Xano col·laborà preparant el cremat que es va servir a mitja part sota el cobert del davant de l'ermita. Va actuar el presentador lloretenc Josep Isern, a qui agraïm la col·laboració. La cantada es va poder portar a terme gràcies als medis econòmics aportats per Casinos de Catalunya i Hotel Santa Marta, tancant-se sense cost econòmic per l'entitat.

El 13, Trobada d'Obreres. Es varen exposar davant de l'ermita les fotografies i cartells participants als Premis Ses Obreres, així com fotografies dels aparadors que concursaven en aquesta modalitat. Els més de cinquanta assistents varen ser obsequiats amb un aperitiu de que se'n varen encarregar les obreres, així com de preparar els

plafons en què es varen exposar les obres que participaven al concurs. El jurat es va reunir el dia 17 per emetre el veredict que es va guardar en secret fins a la nit del dia 24 en què es va fer l'entrega dels premis.

Reunions per preparar la Festa Major, primer amb els pescadors i després amb els socis de l'entitat.

Arribats ja a la Festa Major, el dimecres 23 de juliol vàrem fer la passada que anuncia la festa acompanyats per les obreres, una tripulació de cada equip de rem, els músics i un grup de grallers que hi donava ambient. Després de les recomanacions fetes en reunions prèvies, hi hagué força ordre dins del to festiu de l'acte. Arribats a la plaça de l'Ajuntament es va fer el sorteig de la regata *S'amorra amorra*, i el *Toquen a córrer* de concurrència popular, que va deixar petita la plaça. Al passeig Verdaguer es varen exposar tots els llaguts que l'endemà havien de participar a la regata. Als carrers penjaven els nous estendards fets per l'Ajuntament i dedicats a la festa major de Santa Cristina.

El 24, després de la passada, sortia la processó des de l'església parroquial. Aquest any ens va acompanyar un bon gruix de convidats: Felip Puig, Pilar Mundet (vicepresidenta de la Diputació), Robert Fauria (president del Consell Comarcal) Lluís Recoder (alcalde de Sant Cugat) Imma Colom (alcaldessa de Tossa),

Miquel Àngel Martínez (alcalde de Sant Vicenç de Montalt), Martí Sebrí (president de Costa Brava Centre), Sor Regina Mnich (directora del Centre de Recuperació i Educació Nutricional de Velingara, Senegal), Anna Scopelliti (regidora del municipi de Carloforte a Sardenya); tots ells a iniciativa de l'Ajuntament, més els Srs. Salvador Giner (president de l'Institut d'Estudis Catalans), Mario Zucchitello (historiador i president de la Germandat de Sant Sebastià de Tossa), i David Moré (arxiver municipal de Tossa), convidats per l'Obreria. Amb la col·laboració acostumada i mai prou reconeguda de les dues empreses de Can Juriola i Doff Jet, ens varem desplaçar més de 1.250 persones, més totes les embarcacions de pescadors i particulars que donen caliu i color a la processó marítima. Com l'any passat, es varen repartir prèviament els tiquets que donen dret a l'accés als creuers marítims, ordenant així aquest aspecte de la festa que algunes vegades havia portat problemes. Es cantà la Salve albirant l'ermita de Sant Pere, i en arribar a la platja de Santa Cristina, la regata de llaguts va ser guanyada també aquest any pel Club de Rem Santa Cristina, al qual felicitem. El temps va acompanyar, amb mar cal-

ma i sol esplèndid. A l'arribada arrancà la processó de pujada, iniciada davant de l'antiga caseta de pescadors que ha guanyat dignitat un cop repicades les parets de pedra i retirats el suplement que s'hi havien anat afegint per la funció de restaurant, que s'ha traslladat al nou emplaçament. Al mur de contenció del davant de la platja hi tornarem a penjar dues pancartes recordant que la lluita amb el Pein segueix en peu. Mossèn Josep M. Castellà va oficiar la missa en la que dirigí una homilia molt ben valorada pels assistents. Les obreres varen obsequiar a l'ermita amb dos jocs d'estovalles pels altars centrals (antic i nou), i el club de rem oferí els premis conquerits a la temporada. Després de mostrar el cambril i el museu als convidats, a la plaça el pi es va servir l'estofat sota l'ombra dels tendals muntats gràcies a l'equip de col·laboradors que fan possible que estiguin a punt, tan la protecció per l'estofat, com els tendals desmuntats per a fer-hi el sopar. Després de l'estofat visitarem el Mirador Sorolla, on hem format dos murs de pedra per emmarcar la reproducció de les pintures inspirades en aquest lloc i que inaugurarem a la propera Festa dels Perdons. Es reprengué la tornada, ja amb el mar una mica animat, i es desembarcà a la platja de Lloret. La regata femenina la

va guanyar el Club de Rem Casinet no sense polèmica malgrat les recomanacions fetes en les reunions prèvies a la festa. La processó finalitzà a l'església parroquial amb unes paraules d'acomiadament de Mossèn Josep M. Castellà. Volem deixar constància també del

nostre reconeixement a l'empresa Autocars Mas per la seva col·laboració fent els viatges d'autocar necessaris per portar a tothom que va preferir fer-ho així, tant d'anada com de tornada.

A la tarda i amb tot l'esplendor varem viure la festa del Ball de Plaça. Les quatre parelles formades per les obreres Roser Ribas Cano, Cristina Lloveras Ferrer, Núria Ribas Baltrons, i Gemma Fàbregas Orench, i els respectius balladors Jordi Serra Agustí, Àlex Margelí Vöelp, Marcos Sarmiento Sánchez i Albert Robert Ribot, varen ballar les dues voltes, i després de la trencadissa d'almorratxes i el Toquen a Córrer varen ser obsequiades amb la Dona Marinera per part de l'Ajuntament i amb la medalla de l'Obreria gravada amb el seu nom per part nostre, acabant així el ball. L'Ajuntament oferí el tradicional refrigeri a la sala d'actes, mentre a la plaça s'iniciava la ballada de sardanes de la festa major. Ens acompanyà la cobla Foment de la Sardana de Torroella de Montgrí, tant a la processó del matí com al Ball de Plaça, amb la col·laboració acostumada d'en Josep Llorens. Comptarem amb la presència com a convidat d'Oriol Pujol i Ferrusola, cap del grup parlamentari de CiU.

Per acabar la diada, varem celebrar el sopar de Santa Cristina a la plaça del pi, amb una concurrència de 265 persones. Va ser servit pel Restaurant El Trull amb la qualitat acostumada, a qui agraïm que un any més va convidar a les quatre parelles d'Obreres i balladors. Ens acompanyaren com a convidats, amés com és de costum dels Obrers Honoraris (l'Alcalde i el mossèn), el cap del grup parlamentari de CiU Sr. Oriol Pujol Ferrusola; el Sr. Salvador Giner i Sra., i el Sr. Josep Llorens i Sra. Assistiren també el Sr. Mario Zucchitello i les Sres. Anna Scopelliti i Sor Regina Mnich, segons hem descrit abans. Finalitzant el sopar, varem retre homenatge al company Joan Schilling

que ha estat un brillant Obrer Tresorer els últims quatre anys, sempre disposat al treball sense escatimar cap esforç. Com a reconeixement públic se li va entregar la medalla de l'Obreria, i li reiterem avui l'agraïment més cordial. També va ser homenatjat Josep Llorens, el músic que ens ha acompanyat i coordinat la música del Ball de Plaça els últims 25 anys, des de la seva

època a la Cobla Amaga. Va ser un homenatge sorpresa molt valorat per l'homenatjat, a qui varem entregar amb tot el nostre reconeixement la medalla de l'Obreria. En aquest mateix sopar es va fer públic el veredict dels Premis Ses Obreres i es

varen entregar els guardons als premiats, que varen ser: en la categoria de cartells, primer premi Salvador Obiols, segon Jordi Sureda; en categoria fotografies, primer premi Paquita Gruart, segon Roser Gruart; i en categoria d'aparadors, primer premi Mercè Martí, segon Eva Ramos.

El dia 26, festa de Sant Elm, varem assistir a l'ofici religiós organitzat per la Confraria de Sant Elm en honor del seu patró. Les Obreres i els balladors varen fer la representació del Ball de Plaça a l'Hospital Sociosanitari davant dels residents, acte molt emotiu, i seguidament varen ballar aquesta dansa a la plaça de l'ajuntament sortint amb els Obrers de Sant Elm. El dia 27 varem rebre la visita dels amics del Consorzio de Sant'Elmo de l'Alguer, a Còrsega, Giovanni Delrio i Salvatore Frulio, que acompanyats per l'Alcalde, el regidor Ignasi Riera i els companys de la Confraria de Sant Elm Josep Alsina, Agustí Blanch i Joan Garriga, varen visitar l'ermita i el museu de l'Obreria fent un recorregut fins a la platja, doncs estaven molt interessats per veure els llaguts, atès que ells també fan regates de llaguts.

Agost

A l'agost, celebràvem el cicle de concerts que anomenem Música a Santa Cristina. El divendres 8 actuava el grup The Gospel X-Perience! de Palafolls, amb el que varem aconseguir una molt bona presència de públic, com havia passat en l'anterior ocasió en que ens va visitar. El següent divendres 15 va actuar la cantant Laura Simó amb el pianista Francesc Burrull cantant cançons de Serrat, en un escenari que es va muntar a tocar del tronc del pi gros, amb el públic de cara al mar. Finalment el dissabte 23 a l'interior de l'ermita la soprano Rocío Martínez i el tenor Vicenç Esteve acompanyats del pianista Ricardo Estrada ens oferiren un variat repertori que va ser molt aplaudit pels assistents que varen omplir l'ermita, oferint-se una copa de cava a la sortida.

Setembre

El dia 21, les Obreres i els balladors varen ballar una versió reduïda del Ball de Plaça a Barcelona, convidats per l'Esbart Català de Dansaires, organitzadors de la manifestació anomenada "MercèDansa" dins de les Festes de la Mercè, que consisteix en una mostra de danses tradicionals catalanes. Es va ballar per dues vegades, al matí a la Plaça dels Àngels (davant del MACBA, al barri vell), i a la tarda a la Plaça de Sant Jaume. La música va ser interpretada per un grup que va adaptar les partitures

als seus medis, ballant-se també el Toquen a Córrer després de trencar les almorratxes. El ball es va celebrar en les dues ocasions sobre una tarima preparada amb aquest fi, en un pla elevat tipus escenari. Un grup d'uns trenta llorencs va acompanyar als balladors durant tota la jornada.

Novembre

Forts temporals de vent que causen danys als boscos de Santa Cristina. Es trenca el roure africà més gran dels que queden, greument debilitat per la plaga d'escarabats banyarriquers que els afecta, així com molts altres arbres, una alzina al

peu del monument a Llaverias i un pi gran al mig de la baixada a la platja, que trenca la barana de fusta.

Desembre

El dia 19 tancàvem l'any amb el tradicional concert de Nadal, aquesta vegada amb dos joves solistes: la mezzosoprano Elisenda Planella acompanyada al piano per Aleix Mercader, que ens varen oferir un popular repertori de nades i cançons populars nostres i internacionals. Amb aquesta ocasió es va guarnir l'accés a l'ermita amb l'enllumenat nadalenc, i l'interior amb flors gràcies a la tasca de la comissió d'ex-obreres que habitualment col·laboren en aquest treball.

El fort temporal de llevant del dia de Sant Esteve va causar el naufragi irrecuperable de dos dels creuers marítims de l'empresa Viatges Marítims de Can Juriola, molt sentida per aquesta entitat. Hem impulsat i col·laborat fins on ha estat possible les accions per obtenir ajudes de les

administracions, esperant els resultats d'aquesta campanya. Aquest temporal també va afectar al pi gros de la plaça, inclinant-lo lleugerament. Es va procedir amb caràcter urgent a l'arriostament de l'arbre amb un cable d'acer envoltant el tronc a la part alta, i lligat a la base del tronc d'un altre pi sobre el penyassegat. L'enginyer forestal i soci de l'Obreria Josep Mª Masses redactà un informe aconsellant mesures preventives per evitar mals majors en cas de repetició del temporal, que es varen emprendre al gener.

Gener de 2009

El dia 11 varem lamentar la desaparició d'una persona molt estimada per l'entitat, la Pilar Ribot i Parés, Marabadessa de l'Obreria durant vint anys, que moria després d'una llarga malaltia que l'ha anat apagant. Als funerals varem voler retre-li el nostre acomiadament, de forma que l'actual Marabadessa Anna Blasco en nom de l'Obreria va llegir uns versos de Josep Mª Coll i Rodés, i els components del Cor Alba de Prima varen tenir la deferència de deixar les seves obligacions laborals per dedicar-li el cant dels Goigs de Santa Cristina, donant així un to molt propi d'uns sentiments que ella hauria agraït. Pilar, descansa en pau.

El 17 es procedeix a esporgar les branques mortes i debilitades del pi gros, que afectaven la seva estabilitat, sota l'assessorament de Josep Mª Masses i amb la eficaç col·laboració dels serveis municipals de jardineria. Posteriorment es va procedir a l'apuntament del tronc amb una biga de ferro. La intenció és de retirar aquest puntal quan es consideri que l'arbre ha recuperat el seu arrelament a la part afectada. Més tard, s'han enterrat vitamines al subsol per afavorir l'arrelament, i fumigat en pre-

venció dels possibles atacs de l'escarabat *tomyces destruens*, doncs se n'ha detectat la presència.

Febrer

Es fan dues reunions d'una comissió formada pels antics obrers majors Joan Domènech, Josep Mas i Jordi Soliguer, amb els actuals obrer major i obrer secretari i l'assessor jurídic Rafael Garcia, soci de l'entitat, per tal d'estudiar una proposta de modificació d'estatuts per adaptar-los a les actuals normatives. Es seguirà treballant fins a tenir una proposta definida per exposar a l'assemblea de socis.

La Junta de l'Obreria en sessió del dia 25 elegí per votació secreta les noies que seran les Obreres per aquest 2009, i que per aquest ordre, són: Laia Pau Romani, Laura Garcia Prat, Mireia Tormo Penella i Laura Baltrons Fàbregas.

El 18 a la sala d'actes de l'Ajuntament, presentació de la reedició del llibre de Sebastià Rusalleda sobre Sorolla a Santa Cristina. Va anar a càrrec de Joan Domènech Moner, que resumí la tasca de recerca feta per l'autor després de descobrir que el quadre exposat a Nova York reproduïa la costa de Santa Cristina, des d'on es va pintar l'estudi original. L'acte omplí de gom a gom la sala principal de l'Ajuntament, presidit per la regidora Mª Antònia Batlle. Comptarem amb l'assistència de Felipe Garín, comissari de l'exposició al MNAC; Carlos Vázquez, net del pintor homònim i Javier Miranda en representació de Bancaja. El llibre s'ha editat en català i castellà, 2.500 exemplars en cada idioma, i gràcies als col·laboradors que ho han fet possible: Ajuntament, Bancaja, Amigos de la Hispanic Society, més les vendes fetes a Lloret, Barcelona i Madrid; no ha suposat cap cost per l'Obreria.

Març

Dia 1, assemblea Ordinària de l'Obreria de Santa Cristina, celebrada a la sala de reunions de l'entitat. S'aprova la memòria i estat de comptes de 2008 i els pressupostos de 2009. S'informa sobre els treballs en preparar una modificació d'estatuts, i es fa la presentació d'un avantprojecte per la substitució i enderroc parcial dels actuals edificis, proposant-se la nova construcció d'un centre cultural i un espai amb possible ús de restaurant. La idea és que el projecte sigui debatut fins arribar a la seva definició concreta, a partir de la qual caldrà fer els estudis de viabilitat i finançament.

El dia 8, festa dels Perdons. Varem comptar amb la presència dels amics de Bolsena encapçalats per l'alcalde Paolo Equitani i el tinent d'alcalde Antonio Mariotini, i l'amic Roberto Basili, entre d'altres. La vigília, concert a l'església parroquial amb l'Orfeó Barcelonés, que havia estat dirigit pel compositor lloretenc Domènec Moner i Basart. El diumenge, el Xino-Xano organitzà l'acostumada marxa als jardins de Santa Clotilde amb esmorzar inclòs, així com l'arrossada popular que comptà amb una nombrosa assistència de públic, acompanyada pel bon temps de la jornada. Es celebrà la Missa dels Perdons, en la que l'Obreria agraí al Cor Alba de Prima i al Xino Xano la seva col·laboració ininterrompuda a la festa els últims vint-i-cinc anys. Sortint de la missa es va inaugurar la remodelació del Mirador Sorolla, amb la reproducció ceràmica dels quadres creats des d'aquest indret. L'orquestra Cobla Principal d'Olot va protagonitzar les ballades de sardanes de matí i tarda, mentre en Josep Valls "Bambi" va exposar una selecció de fotografies de la seva col·lecció amb els temes de l'Àngel, Sant Pere del Bosc, i les embarcacions de la família Juriola. Seguint la iniciativa estrenada l'any passat, s'exposaren plafons informatius amb fotografies i comentaris sobre les activitats i projectes

de l'Obreria, fent-se aquest dia la presentació pública de la proposta de projecte de centre cultural a l'emplaçament de l'antic hotel. Es recolliren signatures de suport a la campanya "Tots anem en el mateix barco". També es va presentar la maqueta del vaixell "Lince" que ens ha restaurat sense càrrec el Museu Marítim de Barcelona, amb un resultat esplèndid.

El dia 16 els obrers major i secretari varem visitar al delegat del Departament de Medi Ambient a Girona Sr. Emili Santos, acompanyats dels regidor de Medi Ambient a l'ajuntament Ignasi Riera. Se'ns va convidar a participar a l'òrgan de gestió del PNIN Pinya de Rosa, invitació que òbviament varem declinar.

El dia 22, l'Obreria organitza una visita al Museu Nacional d'Art de Catalunya a Barcelona, per visitar l'exposició "Visión de España", la magnífica col·lecció de catorze quadres de dimensions monumentals de Joaquín Sorolla, entre els que es troba el quadre de dedicat a Catalunya que representa al fons el paisatge de Santa Cristina. El viatge va ser gratuït per deferència d'Autocars Mas, va comptar amb l'assistència de 54 persones que varen tenir el privilegi de fer la visita sota les indicacions d'en Sebastià Rusalleda, autor del llibre que varem localitzar a la venda al llibreria del MNAC, i gran coneixedor de l'obra del pintor. La visita es va tancar amb un dinar en un restaurant de Lloret a l'arribada.

El dia 31 amb gran alegria rebíem el comunicat de la sentència del TSJC sobre el contenciós interposat contra la inclusió de la finca de Santa Cristina al PEIN Pinya de Rosa. En parlem més endavant.

Durant aquest mes s'ha procedit a un desbroçament important del bosc a la part alta de la "Vinya del Cap Blanc", així com s'han retirat nombrosos arbres caiguts a tota la finca pels forts temporals de vent de Novembre i Desembre.

Abril

El dia 6 conjuntament amb l'Ajuntament varem convocar un acte informatiu sobre les sentències del PEIN, a la sala d'actes de l'Ajuntament, que s'omplí de gom a gom. Varem fer un resum del contingut de les dues sentències favorables, la de l'Ajuntament i la de l'Obreria, i una valoració de les mateixes. Celebrem intensament aquest resultat, que declara la nul·litat de ple dret del decret que ens inclou al PEIN. Restem a l'espera de conèixer si el Dept. de Medi Ambient acatarà les sentències, o presentarà recurs al Tribunal Suprem de Madrid.

El dia 26 visita l'ermita un grup de maquetistes navals atesos per Jordi Rocas i l'Obrer Major, mostrant-los la finca, l'ermita i el museu.

El mateix diumenge 27 va tenir lloc una nova edició del Campionat de Rem Ergòmetre, una iniciativa del Club de Rem de l'Obreria. Ha suposat que coneguim aquest es-

port uns 1.700 alumnes de la població escolar de Lloret, i la competició de 436 d'ells, en 109 equips de 4 membres. Es tracta d'una competició doncs que facilita el coneixement de l'esport del rem i dóna peu a que s'hi vagin implicant nous valors de la nostra joventut.

El dia 27 el ple de l'Ajuntament de Lloret aprova una moció instant a la Generalitat a que acati les sentències sobre el PEIN i desisteixi dels recursos. S'aprova amb el vot de tots els grups excepte ICV/EUiA, que hi vota en contra. Igualment a l'ajuntament de Blanes el 4 de maig s'aprova una moció en el mateix sentit, que deixa encara més sol al Departament de Medi Ambient mantenint la seva actitud.

Maig

El dia 7 l'obrer major és convidat a una reunió privada amb el Conseller de Medi Ambient. Aquest eludí la seva responsabilitat en la decisió de presentar recurs a les sentències amb l'argument (no acceptat) que és competència dels serveis jurídics. Varem quedar en esperar a conèixer si el recurs s'accepta als dos tribunals pels que ha de passar, i l'Obreria ofereix la seva col·laboració pels corredors biològics i objectius proteccionistes però sempre fora del Pein, atès el caràcter jeràrquic de *pla territorial sectorial*, que implica drets de gestió aliens a la nostra entitat.

El 15 el programa *Thalassa* del Canal 33 dedica un extens reportatge a Lloret i les seves arrels marineres, amb imatges gravades a l'ermita i museu de Santa Cristina i amb entrevistes a Joan Sala Lloberas, Agustí Blanch, Agustí Mª Vilà i Salvador Palaudelmàs.

El 16 l'Obreria organitza un sopar per obsequiar als pescadors i empreses que col·laboren en la processó de Santa Cristina, que es fa extensiu a altres col·laboradors com monitors del Ball de Plaça, representants del Club de Rem, comissió de concerts, ex-obreres, etc.

Juny

El dia 2 en Sebastià Rusalleda presentà a la Llibreria Blanquerna, a Madrid, el llibre sobre Sorolla editat per l'Obreria. La presentació va anar a càrrec de Joan Domènech i comptà amb la presència de la regidora de promoció cultural Mª Antònia Batlle. L'acte va coincidir amb la inauguració de l'exposició *Visión de España* al Museu del Prado, i va comptar amb una nombrosa presència de públic que va evidenciar el pes d'en Sebastià a la *capital del reino*.

El dia 5 estrenem les noves instal·lacions de barreres automatitzades per controlar l'accés dels vehicles a l'aparcament. És la primera fase d'una instal·lació que es pot sofisticar més endavant, quan el personal s'hi hagi anat acostumant. ■

Visites guiades

a l'ermita de Santa Cristina

Durant els mesos de juliol i agost, l'Obreria ofereix a tots els visitants de l'ermita de Santa Cristina el servei de visites guiades del nostre santuari.

De dilluns a divendres, i de les CINC a les SET de la tarda, hi ha una guia que fa una explicació als visitants sobre la història de l'ermita i el seu contingut. La visita es fa en quatre idiomes: català, castellà, francès i anglès.

No cal reservar hora, i és un servei gratuït, ofert amb l'ànim que tant els lloretencs interessats com els visitants puguin conèixer aquest patrimoni cultural i artístic de la nostra vila. ■

L'any 2008 pel Club Rem Santa Cristina, més que un club esportiu!

Durant l'any 2008, el Club Rem Santa Cristina ha tingut un total de 73 remers: 11 vogadors en la categoria aleví, 20 en la categoria infantil, 13 en la categoria cadet, 13 en la categoria sènior femení i 16 en la de sènior masculí; en conjunt un bon nombre de vogadors que han permès obtenir uns molt bons resultats en les diferents competicions en les quals el nostre club ha participat.

L'inici de la temporada pel nostre club va començar el mes de febrer a terres basques. La categoria sènior masculí, convidats pel Club Remo de Orio, va participar remant en traineres en el "Descenso del Oria". La trainera és, originalment, una embarcació pròpia de la costa cantàbrica, impulsada per rem i una tripulació composta per 13 vogadors més un timoner.

El mes d'abril també va tenir fites importants pel nostre club, el IV Campionat de Catalunya de Batels de les categories sènior i cadet masculí i en el II Campionat d'ergòmetre per equips i regata de llarga distància celebrats a Banyoles, en el que cal destacar la victòria del nostre equip sènior femení i la tercera posició de l'equip sènior masculí. Tancant el mes d'abril, el Club torna a promoure la 3a edició del Campionat d'Ergòmetre Escolar amb la participació de més de 430 alumnes dels centres escolars de Lloret i el recolzament del Pla Educatiu d'Entorn de l'Ajuntament de Lloret. Aquest mateix dia, l'equip cadet masculí viatja fins a Sestao per participar al Campionat d'Espanya de Batels, cal destacar que era la primera vegada que aquest campionat comptava amb la participació d'un equip català.

El tret d'inici de la VI Lliga Catalana de Llaüt Mediterrani 2008 fou a la població d'Arenys de Mar el mes de maig, i aquesta lliga ens va dur a competir per varies poblacions de la costa catalana com Cambrils, Lloret de Mar, Torredembarra, Roses i va finalitzar amb la sisena regata a Amposta, on la categoria sènior femení es declararà vencedora de lliga per segon any consecutiu junt a la categoria de cadet masculí, i on el sènior masculí va obtenir una molt merescuda tercera posició.

Seguidament a la finalització d'aquesta competició es convoca el XIV Campionat de Catalunya. Aquesta edició es va celebrar a la platja de Sa Caleta de Lloret de Mar, amb la participació de sis equips del nostre club i amb la victòria dels equips de sènior femení i cadet masculí. L'equip sènior masculí es va situar en la setena posició i els tres grups de la categoria infantil, el grup A en segon lloc, el grup B en cinquena posició i el grup C en setena.

Per tercer any consecutiu, la normativa de la Federació permet durant la lliga amb les categories base (infantil, cadet i juvenil) cedir vogadors entre clubs per a completar equips. La col·laboració amb altres clubs, permet als nostres joves relacionar-se amb altres equips i conèixer a altres joves vogadors. Les categories infantils van finalitzar en una tercera, cinquena i setena posició.

Aquesta col·laboració amb altres club participants en la Lliga Catalana va oferir a la categoria sènior femení la magnífica experiència de participar, junt a vogades veteranes del Club Rem Badalona, en la 1a edició de la Bandera de la Kontxa femenina. Una de les competicions més important en el món del rem i que per primera vegada s'oferia la possibilitat de participar als equips femenins, el que ha suposat una gran experiència i una valoració molt positiva per parts de totes les vogadores.

Els dies 29 i 30 de setembre a Màlaga, es va celebrar el 4t Campionat d'Espanya de Llaüt Mediterrani. Aquest campionat va comptar amb la participació de les categories sènior masculí i femení, on les vogadores femenines es van classificar en la cinquena posició. Enguany, aquest campionat se celebrarà en terres catalanes.

La pràctica d'aquest esport és entès per aquesta entitat com quelcom més que els possibles mèrits esportius. El Club Rem Santa Cristina és una entitat de caire social i es reflecteix amb la seva implicació en totes aquelles activitats culturals i esportives que es duen a terme en el nostre municipi. Varem participar activament en diversos actes de la Festa Major com la passada dels obrers anunciant la festa i el sorteig, el toquen a córrer popular, el S'Amorra Amorra i en la recuperada Lliga de Lloret organitzada per l'Associació de Clubs de Rem de Lloret.

El S'Amorra Amorra data del segle XIX. L'any 1987 l'obreria de Santa Cristina va promoure la recuperació d'aquesta tradició amb embarcacions de rem. Avui en dia, forma part dels actes principals de la festa major de Lloret de Mar i cada any amb més força gràcies a la col·laboració de tots els clubs rem i l'impuls de l'Obreria... D'aquí la gran importància que té aquest esdeveniment pel nostre club i ens enorgulleix poder felicitar els nostres vogadors de l'equip sènior masculí per haver liderat, un altre any, aquesta regata. Per seguir creixent com entitat esportiva i social, el Club Rem Santa Cristina agraeix i felicita la tasca de tots els vogadors i vogadores que han format i formen el Club i agraeix molt sincerament la col·laboració que any rere any rebem de tots els que no voguen però continuen formant part d'aquest projecte i ajuden a fer gran la nostra entitat. ■

Tots anem amb el mateix barco

El naufragi de la *Joven Maria III* i la *Joven Margarida*

A l'Obreria hem acusat com a propi el sinistre d'aquestes embarcacions que durant tants anys ens han transportat als lloretencs a la Processó de Santa Cristina. Per aquest motiu hem fet costat a la família Escrig Agustí en les accions empreses des de la societat civil del nostre poble, intentant aconseguir ajuts que facin viable la continuïtat d'aquesta empresa, fundada fa cinquanta anys per en Pitu Juriola, i amb la que ens sentim deutors.

El company de junta de l'Obreria i actual gerent de la societat Viatges Marítims Josep M. Escrig ha redactat el relat dels tràgics moments viscuts, que reproduïm. ■

La nit que em vaig encomanar a Santa Cristina

El dia 26 de desembre de 2008, i a la vista del temporal que s'anava formant, sobre les 15:00 hores aproximadament, vaig accedir al port amb el meu vehicle, podent aparcar-lo just al costat de les meves embarcacions. Vaig procedir a revisar si l'embarcació estava ben amarrada, i les escales de proa no tocaven al moll. En aquell moment tot era correcte.

Sobre les 18:00 hores, veient que el temporal augmentava i la mar creixia cada vagada més, vaig tornar a accedir a les embarcacions, si bé aquest cop, ho vaig haver de fer per mar amb una "zodiac", doncs l'accés al port per terra estava prohibit, i em van impedir accedir-hi.

Arribats a l'embarcació *Joven Margarida* amb la "zodiac", observo que els caps estaven trencats, la proa picava contra el moll i el pesquer del costat, envestia la meva embarcació per la zona de babord.

Per tal d'intentar salvar l'embarcació, poso caps nous a popa i dono un cap per popa a la boia del pesquer del costat i després el doblo. Engego els motors, per activar el hidràulic i pujar l'escala, que és a la proa, i estava picant contra el moll.

Amb els caps de popa no podia separar la proa del moll, que no parava de picar, i cada vegada més fort, l'aigua era plena de brossa, trossos de caps i restes de xarxes; tot i el risc d'enganxar un cap o una xarxa a les hèlix, faig enrere amb les dues màquines, per separar la proa del moll, i així evitar danys majors. Aquesta maniobra, arriscada però necessària, inutilitza l'hèlix d'estribord, al enganxar-se-li una xarxa o un cap, per la qual cosa només puc maniobrar amb l'hèlix de babord, amb la dificultat que això comporta. En qualsevol cas però, aconsegueixo separar la proa del moll.

Davant d'aquesta situació, i després d'amarrar l'embarcació, procedeix a moure les defenses i totes aquelles activitats adients per evitar més danys. Per la qual cosa, actuo amb rapidesa i diligència, doncs en tot moment, i d'acord amb el temporal existent, m'estic jugant la vida.

Un cop feta aquesta maniobra, accedeixo a la *Joven Maria III*, i una gran onada, sobrepassa la riba del moll, em trenca els vidres i mou tots els muntants de la cabina. Amb aquesta gran onada, l'embarcació del costat (Joana), que és un pesquer, es desamarrà de proa i cau sobre dels meus caps de popa, em trenca tota l'orla i frega per babord tota la meua embarcació. Aquesta situació em provoca una important escora, la qual és llarga i sobtada. En aquell moment, varies embarcacions comencen a anar a la deriva, tot i quedar amarrades a les boies pel seu mort corresponent.

S'ha de dir que les embarcacions de pesca, amb més tonatge, van aguantar millor el temporal, al tenir una boia a proa, directament enganxada a un mort. Les nostres embarcacions només s'enganxaven a una cadena pròpia, que es troba entre dos morts, segons les indicacions i modificacions fetes de Ports de la Generalitat, amb la conseqüent problemàtica, ja que per doblar els caps vaig haver d'utilitzar una altra boia.

Al veure que els meus vaixells començaven a anar a la deriva, i al no tenir cap mena d'ajuda, i amb risc real per la meua vida, no em va quedar més remei que marxar amb la zodiac, i encomanar-me a Santa Cristina.

El que després va succeir, és conegut per tots, doncs, les dues embarcacions van anar a morir fins a la platja de Blanes, quedant totalment destruïdes per la força i brutalitat del temporal, no quedant res més que trossos disseminats.

Amb aquest relat vull agrair a tots els lloretencs que ens han recolzat i han estat al nostre costat. ■

Josep Maria Escrig i Agustí

Patró de les embarcacions afectades / Gerent de Viatges Marítims S.L.

La seu social de la Confraria de Sant Elm de Lloret de Mar és a la Parròquia, d'acord al que estableixen els estatuts, que varen ser modificats per a tal efecte i aprovats l'11 d'abril de 2003. Abans, els estatuts establien que la seu social de la Confraria era al domicili de l'Obrer Major.

Mn. Narcís Ponsatí va signar el document de data 7 de gener de 2003, que autoritza la Confraria de Sant Elm a fixar la seva seu social a la de la Parròquia, carrer de la rectoria, número 7, però Mn. Narcís, no va poder concretar un espai físic per la Confraria, degut a les obres de rehabilitació de l'església.

Mn. Josep M. Castellà ha tingut a bé de destinar la Capella dels Sants Metges, per tal d'ubicar-hi la seu social de la Confraria de Sant Elm. Aquesta decisió de Mn. Josep M. estableix continuïtat a la col·laboració entre la Parròquia i la Confraria. A la Capella dels Sants Metges, ja hi havíem fet els concerts de les primeres nits de Sant Elm i altres actes culturals organitzats per la Confraria.

Una seu social fixa i un espai físic per la Confraria era un objectiu, ara s'ha cobert i jo diria que de la millor manera. La Capella dels Sants Metges és part del patrimoni cultural de Lloret de Mar i hauria de constar en els circuits de visites recomanades, així doncs, els esforços que hagi de fer la Confraria per tal de mantenir-la en bones condicions, són prou justificats.

Sant Elm i els Sants Metges conviuran amb harmonia i pot ser, fins i tot compartiran feina, ja que Sant Elm, patró dels mariners, també s'invoca contra els còlics infantils, les malalties intestinals, les rampes, els dolors propis de les dones i contra la pesta dels animals. Diu la llegenda que, al final del martiri, a Sant Elm van arrancar-li els budells entortolligant-los a un cabrestant.

Sant Elm és patró de Formia i de Gaeta, que són dos ciutats veïnes; va ser enterrat a Formia, però quan el sarraïns la van arrasar (824) les relíquies del Sant va ser traslladades a Gaeta, que era fortificada.

Aquest any hem iniciat contactes amb les parròquies de Formia i de Gaeta, per tal de fer-hi una visita institucional.

El Consorzio Sant'Elmo de l'Alguer i la Confraria de Sant Elm de Lloret de Mar ens hem proposat organitzar una trobada de Confraries de Sant Elm a la tomba del Sant Patró.

A la propera assemblea general de la Confraria de Sant Elm, el dia 11 de juliol, s'ha d'elegir nova junta d'obrers (president, secretari, tesorero i vocal). Una vegada elegida, la nova junta prendrà possessió dels càrrecs el dia 26 de juliol, a l'església de Lloret de Mar, en acabar la missa en honor del Sant Patró.

Soc Obrer Major de la Confraria de Sant Elm de Lloret de Mar des de l'any 1995, no sabia pas dir-vos si això és molt o és poc, perquè tot és relatiu i en el meu cas el temps ha passat volant. No cal fer balanç de les coses fetes, al cap i a la fi, si algun mèrit hi ha és dels meus col·laboradors. S'ha de mirar endavant i seguir treballant.

La Confraria de Sant Elm de Lloret de Mar, va ser constituïda oficialment l'any 1554 per recaptar fons per rescatar captius, fer funcions socials i donar culte al Sant

Patró i ara, que Lloret de Mar és un destí turístic de referència i poc te a veure amb l'any 1554, la Confraria encara hi és i subsisteix de recursos propis i participa en el desenvolupament social i cultural de Lloret de Mar, tot conjuminant l'orientació dels interessos actuals amb els valors tradicionals arrelats a la cultura marinera que han participat en la conformació de la nostra identitat.

La Confraria de Sant Elm és ample de mires i de mentalitat oberta, ha volgut compartir les actuacions més significatives i fer públic reconeixement a la feina d'altres entitats. Lloret som tots i cal que naveguem junts.

La Junta d'Obrers que surti elegida de la propera assemblea general de socis, de ben segur sabrà marcar la derrota de la Confraria de Sant Elm amb encert, a l'empara del Sant.

Servir a Lloret de Mar des de la Confraria de Sant Elm es un honor. ■

Martiri de Sant Elm (Museu Vaticà).

El Llibre d'Honor de l'Obreria

El 2009 es compleixen deu anys des que l'estimat Esteve Fàbregas i Barri ens va deixar. L'Obreria li vol retre aquest modest homenatge, reproduint les paraules que va escriure al Llibre d'Honor i en les que manifesta la seva devoció a la nostra patrona i l'afecte que tenia per aquesta entitat, dos segles més antiga que el Consell Municipal de la Vila segons ens recorda aquí mateix.

Aquesta pàgina la va escriure l'any 1991, amb ocasió d'inaugurar-se la majòlica en el seu honor que l'Obreria li dedicà al peu de la plaça del pi de Santa Cristina, sobre l'actual mirador Sorolla, segons la fotografia que reproduïm.

L'Esteve ens deleïtà sovint amb col·laboracions al butlletí anyal de la festa major, tant amb escrits de contingut històric com amb historietes que portaven la seva personal ironia com a segell. Reproduïm avui un d'aquests escrits, publicat al butlletí de la festa major de l'any 1976. ■

Esteve Fàbregas i Barri

Tota la vida he sentit la major veneració per la nostra Santa Patrona i l'afecte i respecte que mereix l'Obreria — sis vegades centenària i dos segles més antiga que el Consell Municipal de la Vila — que vetlla i ha vetllat sempre per el Temple, el culte i el patrimoni de la Santa i per a la cultura, el prestigi i l'atracció de l'loret.

En la meua obra escrita he procurat reflectir aquests sentiments i avui veig traslladat a la ceràmica un fragment del meu llibre "Lloret de Mar" on evoco l'estofat sota el pi del pla de Santa Cristina i la processó marítima.

El tots els membres de l'Obreria, encapçalada i regida actualment pels nostres benvolguts amics Joan Domènech i Moner, Jordi Rocas, Salvador Pujós i Jordi Soliquer aquí presents, agraeixo vivament aquest homenatge. Mentre visqui i pugui, procuraré fer-me digne de tot el que representa per mi aquest panell escrit i aquests moments viscuts, un mati de Santa Cristina, davant la mar.

Lloret de Mar, 24 de juliol de 1991.

Esteve Fàbregas i Barri

La prometença del Gavatz

per ESTEVE FABREGAS i BARRI

Els qui ja érem grans quan va esclatar la guerra civil, l'any 1936, recordem haver vist tancar l'altar de Santa Rosalia a l'ermida de Santa Cristina. És el primer entrant a mà esquerra. La santa en oració i el dimoni, darrera seu, temptant-la. El diable duia un vestit vermell que el temps havia tornat de color de xocolata. Només tenia una banya. Què s'havia fet de l'altra? Això ens ho diu la contalla d'un fet veridic que devem al senyor Enric Botet i Sisó, popular apotecari i home d'esperit que fou d'aquesta vila, i que no havem trobat l'ocasió de resumir fins avui.

«Es Gavatz» va arribar a la nostra terra mogut pel contraban. Era l'època en què el «Camí del pirata», de la ratlla de França fins a Blanes, dissimulat per la maleia a la muntanya i per passos subterranis en el pla, enmenava els contrabandistes a llur destí. En els indrets rosolats de vigilància, uns destrats, l'olla d'aram i un munt de socques, en llurs cavorques, podien fer-los passar per llenyalaires; en algunes cases de pagès els guardaven la cistella amb paperines d'anísos i un feix de golps i d'escampetes per poder-se disfressar, si a mà venia, d'ermitans captaïes.

Una nit el capellà custodi del santuari dels Àngels va salvar. «Es Gavatz» tal volta d'ésser pres per carlista i afusellat pels guerrillers; un altre dia, a la costa de Bandina, tocant Lloret, els «arrabiners» li cridaren l'alto, i en no contestar-los, perquè diu que amb la fressa del vent no els va sentir, li engareren una desolrega que li llevà la pell del front i el va tocar d'una espel·la. «Es Gavatz» es va curar d'aquella vida andrègic i arriscada i es va casar amb la noia de la Marxanta, la jove pelxatera que, en trobar-lo ferit a bosc, s'havia esqueixat a tires els enyaps per embenar-li les ferides, i se l'havia ficat a casa.

«Es Gavatz», llavors, deixà l'ofici de contrabandista i es feu pescador. En poc temps va tenir dos fills, capats i vermells de cara com el francès, qui els duia triomfalment, de casa a mar i de mar a casa, un a cada espel·la, mentre la gent pescadora li anava dient: «Si et carregues de canals, menjaràs molta pelxata».

Però la felicitat no dura i a «Cas Gavatz» els vents se'ls van girar revessos. Un dels menuts va morir escanyat pel garrotí i l'altre quan fou més gran —el temps volat— va desertar a Itàlia per no anar a servir el rei, deixant els pares desolats. Pitjor, encara: la llevantada se'n va endur, una nit, la barca de sardinals d'«Es Gavatz», i va estravellar-la contra el rocaige.

Ja madur, a les portes de la vellesa, en aquell temps de la navegació d'altura, en què la petca en aquestes plaïges era magna, el nostre home, per dur algun diner a casa, s'embarcà de mariner. Sabien que era treballador, coneixedor de la mar i forçut, encara, i l'admetien a bord de la «Diana», un bastiment de molt tonatge que duia fusta i cotó dels Estats Units.

Però en la nova vida d'«Es Gavatz» també el perseguí la desgràcia. La «Diana», amb altres quatre velxells, fou engolida per un temporal amb tots els seus tripulants.

La dona d'«Es Gavatz» no sabia de lletra i els qui havien llegit la notícia en els diaris no gosaven informar-la. L'endevinà en mitges paraules i en les mirades misericordioses dels seus veïns, fins que la va saber oficialment per la Justícia: a la «Diana» i als seus homes, els donaven per perduts. És clar que hi van afegir un pladdó: «...sembla que algun potser s'haurà salvat...». Però la Marxanta es va pocar dol, feu dir per al seu marit uns funerals «per l'amor de Déu», i es disposà a viure de tirar l'art i de remendar xarxes.

Havien passat cinc anys del naufragi quan el carter lliurà un plec clos a la vídua. El va obrir i se'l feu llegir pensant que es tractava d'una carta del fill desertor. Sorpresa. Sobrecor. Era una carta del seu marit, d'«Es Gavatz» que li feia saber que era a l'hospital de la Santa Creu de Barcelona, i li preguja que l'anés a buscar, perquè es volia morir a Lloret. Mig baidat de les cames i amb una infecció al ventre, el nostre home jeia en un llit de ferro pintat de blanc. Flors i alegria. N'havien passades de molt grosses, però, tanmateix, marit i muller es trobaven altra vegada junts.

Què havia succeït?

Assegut al portal de casa seva, convalescent de les penalitats i de les malalties passades, el «ressuscitat», tot fumant amb pipa i mirant la mar, explicava una vegada darrera l'altra, a tothom que li ho preguntava o que el volia escoltar:

Navegàvem per la Mar Gran quan ens vegérem voltats de mànegues marines. La mar era arborada i el buc com una esclava de nou enmig de la meror. El capità ens feu lligar als pels i va intentar tallar les mànegues:

«Per la Creu —i va fer el senyal de la creu a l'aire, amb un gabinet a la mà— Per Sant Marçal —i va traçar una altra creu— Per la voluntat de Déu —una altra creu— Sia tallat aquest temporal». Tots es van senyar, però de res no va servir el conjur. La mànega d'aigua va corgolar i va desfer la «Diana» i els homes van quedar a merò de les onades.

Afermat a la bota buida de l'oli «Es Gavatz» va passar dos dies a la deriva. Sense gaire esperances de salvar-se, amb el cor ple d'amor als seus i a Santa Cristina, va fer una solemne i estranya prometença a la Santa de Lloret, si aconseguia sortir amb vida d'aquell trànsit: i va perdre el coneixement. Quan va tornar en si, era a bord d'un velxell i estès sobre una taula; un home li estirava la llengua i un altre li curava una contusió al cap. Sentia enraonar i no entenia res. No podia recordar res del que li havia succeït. Diu que quan li parlaven només sabia riure: ha, ha, ha... S'havia trastocat. A l'hospital en van internar-lo, en una gran ciutat que va ignorar sempre, li havien de donar el menjar a la boca i ell tot s'ho prenia rient. Va trigar quatre anys a refer-se. Sembla que un metge vellet li va endevinar el remei i li va tornar la raó i la memòria. Pogué dir qui era i d'on era, i el van portar a Barcelona.

Li faltava només complir la prometença.

La prometença d'«Es Gavatz» es va fer famosa a Lloret i a l'encontrada, i durant molts anys va servir de punt de referència de no pocs esdeveniments familiars i públics: «Ja t'ho diré... —feien memòria les comares (memòria de naixements i darreries, de pesqueries i de xafegors extraordinaris...). Ja t'ho diré: era aleshores que «Es Gavatz» va complir la prometença.

Si, li lloretenc francès, amb un vestit espel·lit, tal com el duia a l'hora del naufragi, i unes calces apedaçades que només li arribaren als genolls, portant un ciri encès, tan alt com ell, a la mà, acompanyat d'un capellà i d'unes quantes dones, pujava a Santa Cristina. Va entrar a l'ermida de genollons. Va oferir el ciri i van dir la missa. En acabar-la, «Es Gavatz» es va enfil·lar a l'altar de Santa Rosalia i amb gran sorpresa de tots, d'una corgolada impressionant, va arrancar una banya del dimoni, vestit de vermell, que prove de tempar la santa. Era la reputa del nostre mariner agrait a tot el mal del món, representat pel diable. Així ho havia promès i així ho complia. «Té, maleit —diu que va cridar en arrancar la banya— Baixa, baixa, al món a fer mal, que si t'en surten gaires com jo, no quedarà a l'infern cap dimoni banyut. Maleit sis, i alabat sia Déu!».

Ara —acabava el senyor Enric— ja sabeu perquè a Santa Cristina, en un altar, hi ha un dimoni que li falta una banya.

Una proposta encarada al futur

Jordi Soliguer Mas

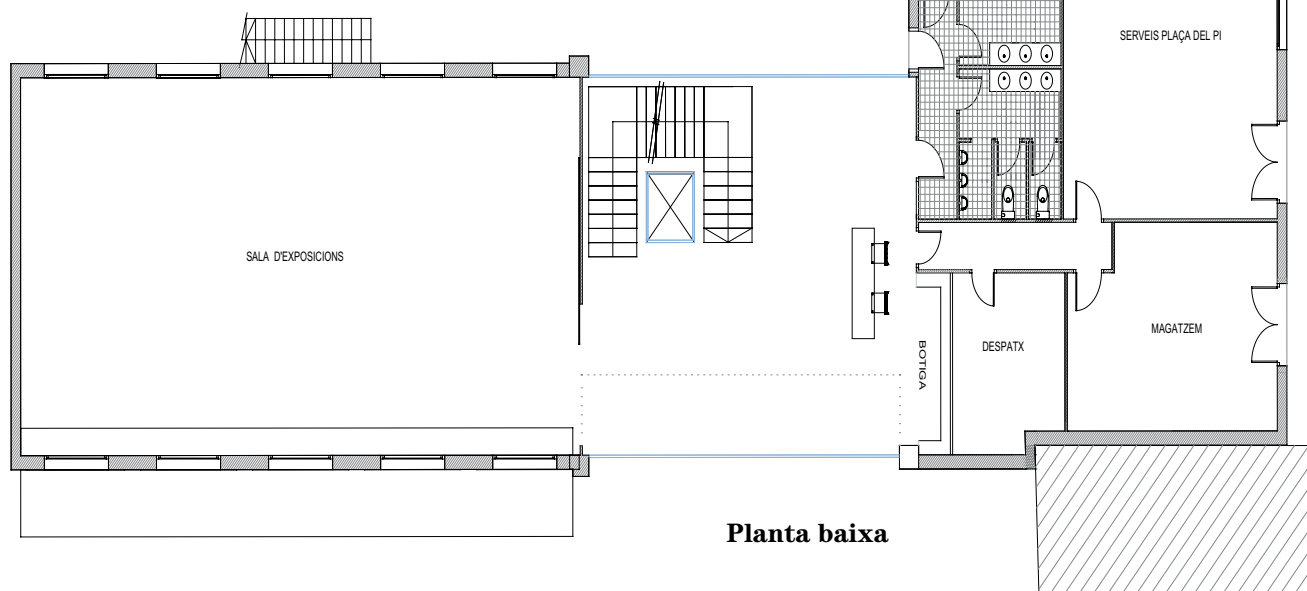

Els edificis que envolten l'ermita es troben en un estat força deteriorat, és per això que ara, una vegada ja ha passat un temps considerable després que l'hotel quedés lliure de llogaters, és possible repensar sense cap condicionant previ quin es l'ús que se'ls hi pot donar, pensant què és realment el que l'Obreria en l'actualitat pot oferir al poble de Lloret, quina és la proposta de futur des de l'Obreria i per a l'Obreria, què és el que li convé més a l'entitat, què és el que es pot fer per eixamplar el coneixement de la nostra història i les nostres tradicions, quines actuacions s'han de fer per apropar Santa Cristina a quanta més gent millor, com es pot dignificar el conjunt arquitectònic i com es poden compaginar les diferents utilitats possibles, sense que es destorbin, dins un mateix àmbit.

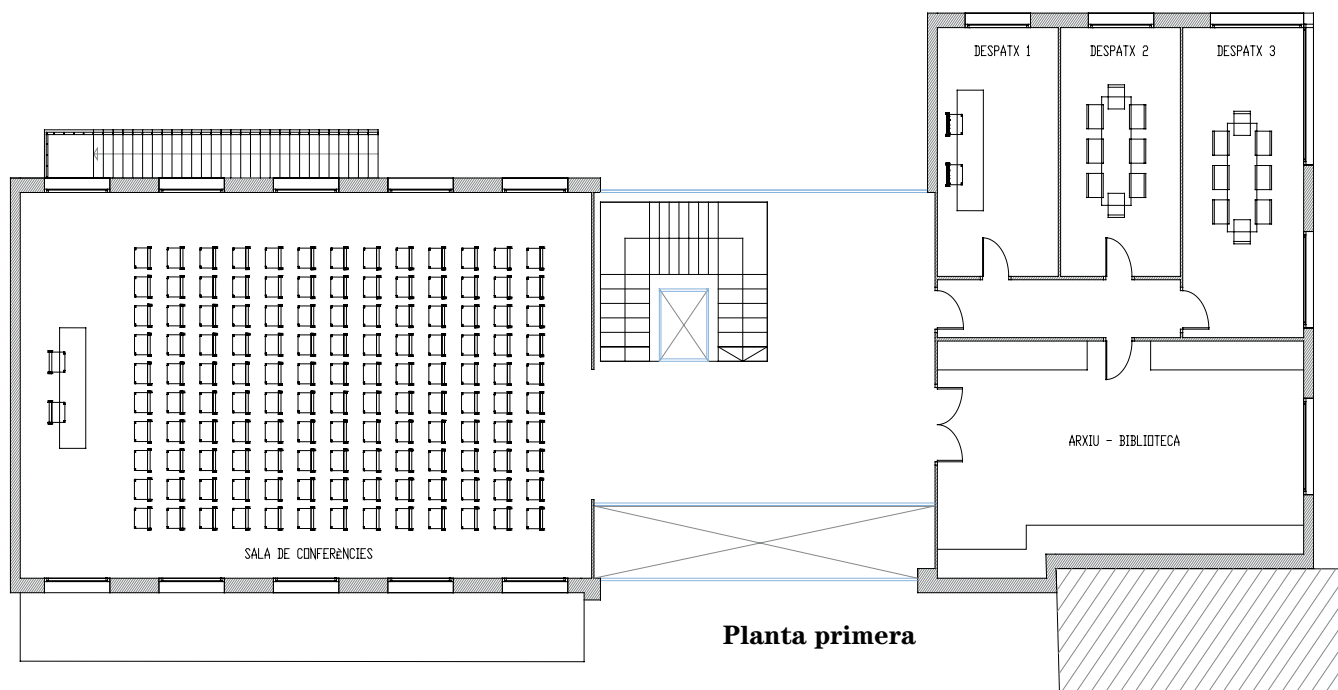
Intentant contestar totes aquestes qüestions hem formulat una proposta que respon als temes plantejats.

Abans de res, cal tenir present totes les normatives urbanístiques i les diverses limitacions imposades per les diferents proteccions que recauen sobre la finca, que regulen les alçades, la superfície construïble i l'àmbit d'implantació. En conseqüència, a l'hora de projectar ens hem hagut d'ajustar a tots aquests paràmetres.

La solució adoptada comporta enderrocar els edificis existents i construir-ne uns altres adequats a les noves ne-

Planta baixa

Planta primera

cessitats i que tinguin un menor impacte visual, millorant la integració en el paisatge. L'edifici principal ocupa la mateixa superfície en planta de l'antic hotel però es compon de només dues plantes, o sigui una planta menys que el volum actualment existent en la zona que toca a l'ermita. És un edifici de concepció moderna que incorpora com a element de connexió, i alhora diferenciador de la capella, un cub de vidre que permet prolongar les visuals a través del seu espai interior i, així, realçar l'arbrat posterior. Aquesta zona vidriada correspon als accessos i a la comunicació vertical entre les dues plantes i, a la vegada, separa verticalment les àrees destinades als visitants de les destinades a serveis, tant de l'entitat com de suport a possibles activitats a la plaça del pi. La simplicitat de línees pretén, d'una banda, donar rellevància a l'edifici de l'ermita i, de l'altra, subratllar que la nova edificació reflecteix l'època actual, sobretot en els materials previstos.

A la planta baixa s'hi troba la recepció, una àmplia sala destinada a museu, serveis sanitaris, un despatx, un magatzem i una sala que doni recolzament als actes oferts a l'exterior. La planta primera acull la sala d'actes i les dependències destinades a l'entitat (arxiu, sala de reunions, etc.).

El museu està pensat de manera que capti la llum natural per il·luminar les obres exposades. D'altra banda s'ha previst un fàcil accés perquè pugui rebre exposicions itinerants i els muntatges siguin relativament àgils.

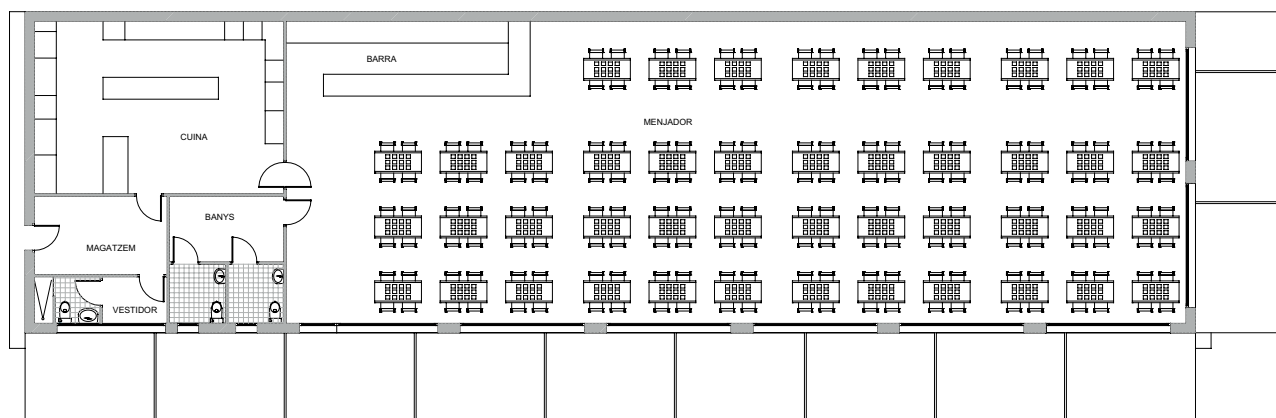
La sala d'actes, que pot albergar tota mena de reunions (seminaris, simposis, jornades, assemblees, etc.), ofereix unes magnífiques vistes a ambdós costats a través de grans obertures. S'hi pot accedir per una còmoda escala o per un ascensor panoràmic.

Separat de l'edifici principal i en una situació sota la rasant es proposa una construcció destinada a donar servei al públic que visiti la finca i suport a les activitats que s'hi portin a terme. Per això s'ha pensat en un restaurant que permeti gaudir de plàcides estones al voltant d'una taula envoltada d'un alè de tranquil·litat i d'un bell paisatge.

És evident que la proposta és atrevida, però a l'hora de decidir hem de fer-ho sense condicionants i sense renúncies, d'entrada. S'ha d'apuntar enlaire i no negar-nos cap somni. Amb tota seguretat apareixeran els dubtes que originen les possibilitats econòmiques, però, per sort, l'Obreria no té cap pressa i, a més a més, ningú diu que s'hagi d'afrontar l'obra de cop. Es pot treballar per fases tan limitades com es vulgui, a mesura de les capacitats d'inversió, sense deixar de complir amb el nostre mandat de mantenir les tradicions i la finca.

Aquest és un repte, un repte important, tal vegada el més arriscat que afronta l'Obreria en molts anys, perquè ara es pot decidir i fins fa pocs anys la situació no ens ho permetia. Ara cal decidir i tenim la responsabilitat de procurar decidir bé, en benefici del poble de Lloret i pensant en les generacions que ens succeiran. En definitiva, un repte il·lusionant. ■

Possible distribució del restaurant

En el darrer any en dues assemblees de l'Obreria en l'ordre del dia ha figurat el debat sobre quin ha de ser el futur de les construccions al voltant de l'ermita de Santa Cristina. El tema és important i per tant no ens hem de precipitar, però tampoc hem de deixar passar el temps sense intentar trobar una solució al que, al meu entendre, si deixem passar massa temps, esdevindrà un problema.

L'anomenada "Casa de les Obreres" (mirant la porta de l'ermita a la dreta), que actualment es fa servir com a bar en determinades diades i com a magatzem, es troba força deteriorada. L'antic hostal, a l'altre costat, tot i que l'estat de conservació és millor, és utilitzat molt per sota de les possibilitats que té per l'espai de què disposa. Hi ha la seu social del Club de Rem Santa Cristina, la sala d'actes de l'Obreria i l'antiga cuina de l'hostal que es fa servir molt de tant en tant.

Per tant, a la vista de l'estat actual de les construccions, més que un repàs el que cal fer es un pas endavant. Mes enllà d'un primer canvi d'impressions entre els socis i els lloretencs que hi han dit la seva, s'ha presentat l'esbós d'un projecte firmat per Jordi Soliguer i Sandra Soliguer, tots dos fortament lligats a l'Obreria, coneixedors del tema, i que estic segur han dedicat molt de temps a pensar la solució proposada. Per tant, tenim sobre la taula una proposta elaborada i seriosa, a partir de la qual podem treballar.

Mes enllà de les solucions estrictament constructives, hem de pensar en el que podríem anomenar la filosofia del tema, i per tant hem de donar resposta a diferents preguntes.

Volem que tot o part de l'espai es pugui llogar, renunciant així a la autonomia de que ara disposem en la pràctica totalitat de la finca?

Què és millor, disposar d'uns certs ingressos o disposar de l'ús de les instal·lacions?

Té l'Obreria suficients mecanismes de finançament per afrontar una inversió d'aquestes característiques?

Podrem fer front a les despeses de manteniment?

Estat actual

Les futures instal·lacions han de ser fetes pensant exclusivament en l'Obreria o bé cal pensar en usos que depassin la pròpia Obreria?

On és millor ubicar les instal·lacions, tenint en compte les restriccions urbanístiques existents?

De ben segur que podríem estendre'ns encara més en les preguntes; hem de seguir debatent el tema, però no podem deixar passar massa temps. No dubteu que en el procés trobarem

entrebancs, en primer lloc de persones i institucions, que sense massa implicació en el que representa l'Obreria, veuran fantasmes per tot arreu. No ens han de fer perdre el nord, hem de mirar endavant i seguir fent camí, venim de lluny i tenim la ferma voluntat d'anar més lluny, amb valentia i seny.

El projecte presentat és realment engrescador i prou atrevit per fer-nos somiar, com segurament van fer els Obrers en el seu moment, un segle enrere, en aixecar les construccions que avui contemplem i que el pas del temps demana renovar.

Finalment serà l'assemblea de l'Obreria qui s'haurà de manifestar sobre el tema. En el rellotge de sol de l'ermita, tret d'un fragment dels goigs, hi ha escrit: "Expandeix la llum divina. Oh Cristina", que aquesta llum ens il·lumini en aquest camí.

Que Santa Cristina ens doni salut a tots. ■

Projecte

**Els volums sombrejats desapareixen.
El sombrejat verd és el soterrani.
El seu sostre amplia la plaça d'entrada
i el pas cap a la plaça del pi.**

EL PEIN

La justícia ens ha donat la raó: **no hem de ser PEIN**

Amb plena satisfacció hem rebut la notificació de les sentències del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, sobre els contenciosos interposats per l'Obreria i per l'Ajuntament de Lloret, declarant la nul·litat de ple dret del decret del Departament Medi Ambient. Es reconeixen en aquestes sentències molts dels arguments que hem defensat des de l'Obreria, des que ara fa tres anys es va dictar aquest decret de forma unilateral, sense consens ni consulta.

Posteriorment, tant l'Ajuntament de Lloret com el de Blanes han aprovat mocions en els plens del instant al Departament de Medi Ambient que acati les sentències i desisteixi de presentar recurs a Madrid, contra les sentències dictades a Barcelona.

Malgrat això i altres gestions fetes en el mateix sentit, la Conselleria de Medi Ambient de la Generalitat s'entossu-deix a presentar un recurs a la desesperada, amb arguments puerils (que la decisió no depèn del seu departament).

Recordem una vegada més la clau del problema: no acceptem la qualificació de PEIN perquè això significa restar sota la jurisdicció d'un planejament que té la consideració jeràrquica de *pla territorial sectorial*, que implica atribucions de gestió a organismes aliens a l'entitat, o sigui perdre part de l'autonomia per administrar la finca com ens manen els estatuts de l'Obreria. Coincidim en els objectius proteccionistes del PEIN i hem ofert a Medi Ambient la nostra acceptació de les propostes que ens facin en quan a manteniment de corredors biològics i mesures de protecció ambiental; sempre però fora del PEIN.

Aquesta reivindicació està avalada amb aquests suports i fets:

- Ple municipal el 26 d'octubre 2006 aprovant per **unanimitat** una moció demanant a la Generalitat que corregeixi la delimitació i deixi la finca de Santa Cristina fora del PEIN Pinya de Rosa, de Blanes.
- Manifestació de 1.500 persones el 4 de març de 2007 tallant el trànsit de la carretera de Blanes.
- Adhesió de 82 entitats i 4.236 signatures.
- Sentències dels contenciosos de l'Obreria i l'Ajuntament, declarant nul el decret i deixant les coses com estaven abans de 2006.

- Plens dels Ajuntaments de Blanes i Lloret (27 d'abril i 4 de maig 2009) instant a Medi Ambient que acati les sentències.

És evident doncs que la posició de la immensa majoria de la nostra població és molt clara. Però segons veiem, tot això no és suficient perquè la Conselleria de Medi Ambient amb la formació política que la governa (ICV-EUiA) acceptin la realitat. Al contrari, s'han atrinxerat a les seves posicions tot plegat en un intent desesperat d'aconseguir sense nous arguments que els tribunals de Madrid revocuin les sentències del tribunal català, sobre un tema regulat per normatives autonòmiques.

Com diu Lluís Llach: no és això, companys, no és això.

No és aquesta la interpretació de la democràcia que esperàvem trobar a la nostra Generalitat, quan varem aconseguir recuperar aquesta institució després de la nit franquista.

No té sentit que una formació política que representa menys del deu per cent dels vots dels ciutadans i dels escons del Parlament de Catalunya, imposi la seva decisió i la faci prevaldre per sobre del sentiment inequívoc del poble de Lloret, sense escoltar ni les sentències judicials. Una decisió que no comparteix cap de les altres formacions al Govern de la Generalitat, segons sabem pels seus representants més propers, a l'administració local.

Hem evitat entrar en valoracions sobre l'acció de govern de la Conselleria en relació amb aquest tema, així com amb l'efectivitat i seguiment dels espais protegits. Ho seguirem evitant, en la confiança de que tot plegat s'acabi com està, si no s'admeten a tràmit els recursos i es tanca així aquest llarg i penós episodi. Però en el cas de que l'Obreria hagi de seguir obligada amb despeses de lletrats i procuradors a Madrid, haurem de pujar el to de la discrepància, encara que només sigui posant en evidència les incongruències i negligències acumulades sobre el Pein Pinya de Rosa des de les causes del seu origen. ■

Sorolla a Santa Cristina, segona estació

Sebastià Rusalleda i Gallart

Aprofitant que, amb motiu de la restauració de la Hispanic Society de Nova York, les obres de Sorolla que formen la Visión de España han vingut al país, l'Obreria em va demanar de fer una segona edició del llibre *Sorolla a Santa Cristina* que, editat l'any 1993, estava esgotat.

Crec que aquesta segona edició ha estat un èxit. Amb el suport de l'Ajuntament de Lloret, Bancaja i els Amics de la Hispanic Society hem fet una tirada de 5.000 exemplars que pràcticament ja s'ha tornat a esgotar.

Aquesta segona edició, a més d'incloure informació suplementària, té la part gràfica més acurada, el que ens ha permès de difondre la imatge de l'ermita i les nostres platges amb una gran qualitat, que hem d'agrair a l'impremta Cantalozella de Santa Coloma de Farners.

Coincidint amb la vinguda del quadre al MNAC de Barcelona, Felipe Garín, comissari de l'exposició i exdirector del Museo del Prado va fer la presentació de l'edició en català a Lloret el dia 18 de febrer. L'acte va ser emotiu al comptar amb la presència de Carlos Vázquez, el nét del pintor del mateix nom que he aconseguit documentar que va ser qui va descobrir Santa Cristina a Sorolla.

Quan els quadres varen anar al Prado de Madrid, on hi romandran fins el 7 de setembre, el 2 de juny vàrem fer la presentació de l'edició en castellà del llibre a la llibreria Blanquerna, Centre Cultural de la Generalitat. La presentació

d'en Joan Domènech i el magnífic reportatge filmat per en Josep Bernat –quin artista!–, que va acompanyar l'acte, i l'estima que em tenen els meus amics de Madrid, va crear una atmosfera lloretenca que la regidora de Cultura, M. Antònia Batlle va paladejar amb satisfacció. Pels lloretencs que vivim o treballem a Madrid –penso en la Montse Castany i en Jaume Segarra– va ser un acte emocionant.

El llibre ha estat a l'abast dels visitants de l'exposició al MNAC de Barcelona i al Museo del Prado de Madrid. Tot un honor per a tots nosaltres.

En definitiva, hem fet la nostra tasca de difondre Lloret i Santa Cristina arreu d'Espanya. Penseu que un cop acabada l'exposició que ha anat itinerant de València a Sevilla, Málaga, Bilbao, Barcelona, Madrid i altre cop a València, més de dos milions de persones s'hauran parat davant del quadre i hauran pogut llegir que Sorolla va escollir la costa de Santa Cristina de Lloret per representar Catalunya: "Algo griego y estupendo". Felicitem-nos-en! ■

La difusió que ha significat per Lloret i Santa Cristina el llibre d'en Sebastià Rusalleda, suposa una fita d'un gran valor, per la que manifestem el més profund reconeixement al nostre amic, company i soci.

Hem compartit els actes de presentació del llibre a Lloret el 18 de febrer; l'excursió al MNAC el 22 de març, i la presentació a Madrid el 2 de Juny. Hem pogut copsar com el missatge ha arribat a moltes persones que, als últims mesos, s'han interessat per conèixer el lloc des d'on Sorolla immortalitzà aquest paisatge. Sebastià: MOLTES GRÀCIES.

Un homenatge als angelets

Les sabates d'en Ferran

Dolors Ortiz i Barnés

Els angelets constitueixen una figura entranyable que forma part de l'essència de la Processó de Santa Cristina. Per quantes llars lloretenques hi ha passat un angelet amb el toc d'innocència i d'il·lusió pròpies de l'edat i de la festa? Volem retre un petit homenatge als angelets, publicant aquest deliciós conte amb què ens ha obsequiat la Dolors Ortiz i Barnés, autora tant del text com dels dibuixos.

Les sabates d'en Ferran

Dolors Ortiz i Barnés

Avui en Ferran se'n va a comprar sabates amb l'àvia. Això li agrada molt perquè després... segur que li compra un gelat!

Passen pel carrer de la Vila. Hi ha molta gent passejant.

– Dona'm la mà que no et perdi!

L'àvia coneix molt bé Lloret, i també coneix molta gent. A cada passa algú la saluda i a vegades s'atura a xerrar amb altres àvies.

– Àvia, vull un gelat.

– Encara no, Ferran. Primer hem d'anar a la sabateria.

– Ja hem arribat! Sí! I el volant és lliure! –d'una revolada en Ferran s'asseu al banc.

– Hola Anna. Tot bé? –diu l'àvia a la botiguera

– Brrrr...rum,rum,ruuuuuuuuuuu... sóc de "rali"!

La botiguera i l'àvia riuen.

– I què ve a buscar aquest noieta, avui? –l'Anna li pregunta per què sempre que passa per la sabateria en Ferran entra a fer-li un petó. És la botiguera que més li agrada perquè li dona globus.

– Sabates! –diu en Ferran sense deixar el volant.

– Ah sí?

– Em penso que voldràs... unes xancletes per anar a la platja? –diu l'Anna.

– Ja en tinc,jo! Mira!– diu en Ferran tot ofès.

– No ben bé, maca– diu l'àvia-. Necessitem unes sabates molt especials...

– Doncs potser unes espadenyes per anar a caminar amb el *xino-xano*? –fa tot picant l'ullet a l'àvia.

– Home! Que només té tres anys sa criatura! –fa l'àvia– seguint la broma.–A mig camí ja l'hauriem d'arrossegar.

– Ja ho sé! –fa la botiguera assenyalant el programa de la Festa Major. –Unes sabates de mudar per anar a ballar el *Ball de Plaça*. Que el ballaràs, rei?

– Sa mare diu que ballarà amb la Núria, t'imagines dos marrecs mudats al mig de la plaça ben repentins saltant el *Toquen a córrer*? Ja m'ho imagino –diu l'àvia.

En Ferran no els fa ni cas.

Xerren massa aquestes dues.

– Així quines sabates volem?
– Doncs, mira –diu l'àvia-. Necessitem unes sandàlies per fer d'angelet.

– Que volin! –diu en Ferran.

– Que siguin de color blanc, millor –diu l'àvia.

– Quina sorpresa! Així que farà d'angelet? Et vindré a veure a la processó.

L'Anna entra al magatzem i surt carregada de caps de sabates. En porta un piló. Només li surt el nas.

– A veure... si aquestes aniran bé...

– Són de nena!!-cria en Ferran

– Que no, home! Són d'angelet.

– Mmmmm... Però són de nena...

– Mira, aquestes sí que són de nena, amb un llacet. I aquestes, de purpurina i guaita aquestes... –l'Anna li ensenya tot de sabates roses amb floretes, lluentons...

– T'asseguro que les blanques són d'angelet! –diu l'àvia.

– I porten globus... –afegeix l'Anna.

En Ferran se'n va a dormir content.

Demà farà d'angelet.

Ell es pensa que tindrà alguna mena de poders. Està una mica nerviós.

– Mare, em véns a dir bona nit?

– Pare, tinc set...

En Ferran no es vol adormir.

– Mira –li diu la mare– tanca els ulls i pensa coses boniques. Que demà hem de matinar. I és tardíssim.

– I al matí seré un angelet?

– Si, reiet. I hauràs de caminar molt.

– Però les meves sabates volen...

A en Ferran se li tanquen els ulls.

Aquesta nit ha somniat amb uns altres angelets que fan volar... quan és al camp.

Al matí li han posat un vestit blanc.
I les sabates noves.
Durant la processó camina a poc a poc.
Arriben a la platja i pugen a la capitana, la barca que
els portarà fins a Santa Cristina.
– M'ha entrat sorra a les sabates –li diu a l'orella a la
seva obrera.
– No et preocupis bonic. Ara la traurem... Quines saba-
tes més maques!!
–Perquè són d'an-ge-let –diu en Ferran aturant-se a
cada sil·laba. –I vo-len... però no hi ha piles...

*Toquen a córrer;
Toquen a córrer;
els cops de mar
s'emporten sorra...*

Alguns canten. Tothom està content.
En Ferran i els altres angelets s'han acostat als músics
de la banda. Volen veure els fiscorns i les trompetes de
ben a prop.

A l'arribada a Santa Cristina han vist la regata de llaguts.
– Quan jo sigui gran faré de timoner– li diu en Ferran al
seu pare, que ha arribat remant i està tot suat
– Ah si? –li diu el pare.–Ja saps què ha de fer el timoner?
– Si. M'ho va dir la *mama*: “Cridar molt i no remar
gens...”

El pare riu. I marxa de seguida. Ha d'anar a esmorzar
l'estofat amb els altres vogadors.
En Ferran i la resta de processó enfilen cap a l'ermita.
Mai no li havien fet tantes fotos.

I la festa va endavant.
I ell corrent amunt i avall amb els altres angelets sense
parar. El vestit blanc ja comença a tenir altres colors...
– Mmmm! Quina set! –diu en Ferran.
A la tornada en barca, es queda adormit a la falda de
l'obra i somnia.
Mentre dorm algú se'l mira:
– Xsss! Mireu aquest petitó. Ben adormit i no deixa de
bellugar els peus.
–Ves a saber què deu estar somiant...
Us ho imagineu? ■

Festa dels **Perdons**

Festa Major, **Processó**

Festa Major, Ball de Plaça

El que anem **fent**

Inversions i millores a la finca 2008-2009

Nova tanca amb blocs per evitar el vandalisme

Barreres automatitzades per l'accés de vehicles a l'aparcament

Pi gros: apuntalament, esporgada, tractament

Desbrossada Vinya del Cap Blanc / Manteniment dels boscos

Mirador Sorolla

Barana a l'escala d'accés al mirador Sorolla

Portes de ferro als pous de les antigues mines

Restaurat el campanar de l'ermita

Ex-vots de Santa Cristina

La corbeta *Sebastián Gumà*

Agustí M. Vilà Galí

Al cap de poc d'haver publicat l'any 1993, *Pilots Carilaires i Tapers*, editat conjuntament pel Centre d'Estudis Selvatans i per l'Institut d'Estudis Penedesencs, una part del qual la vaig dedicar a la Flota de la família Gumà de Vilanova i la Geltrú i molts especialment a la nau més important de a seva flota, la corbeta *Sebastián Gumà*, em va trucar la senyora Olga López, llavors conservadora del Museu Marítim de Barcelona, per demanar-me informació sobre l'esmentada embarcació, perquè pensava en fer un estudi sobre la dita corbeta.

A la trobada amb la senyora Olga López em vaig emportar tota la documentació que em va semblar adient, inclús la que havia rebut de la Capitania del port de Lisboa, relativa a la venda de la *Sebastián Gumà* al súbdit portuguès Antonio P. Da Costa.

La motivació de la trobada, em va comentar la senyora López, era que després de llegir el meu llibre i existir en el Museu Marítim certa documentació i algunes peces relatives a la aquella embarcació, entre les quals un quadre de la corbeta, que m'havien deixat reproduir per al meu llibre, i un ex-vot del mateix vaixell, li plauria contrastar, per l'estudi esmentat, les informacions de les dues parts.

Es va donar el cas que la senyora Olga López va aportar a la reunió un plec d'informació relativa als ex-vots que van ser dipositats al museu arran dels fets de 1936 i entre

Corbeta *Sebastián Gumà*, capità Pelegrí Conill i Pujol (Col·lecció Museu Marítim de Barcelona).

la documentació hi havia un document en el que es tractava de la cessió, *sine die*, per part dels lloretencs de la maqueta de la corbeta.

És clar a la vista del document, que desconeixia, vaig comentar a la meua interlocutora que em sorprenia saber que a més del xabec i del navili, dels quals es va recuperar unes reproduccions prou fidedignes, és cert, encara existia una altra maqueta que, pel que llegia, era difícil que la pogués tornar a l'ermita de Santa Cristina.

Tot seguit vaig suggerir que em semblaria just que al menys l'ermita de Santa Cristina pogués tenir una còpia de la maqueta del vaixell. Al cap de pocs dies de la meua petició rebia la confirmació de la direcció del Museu Marítim acceptant el meu suggeriment per construir pels seus modelistes una reproducció fidedigne la maqueta original.

Els treballs es van interrompre per una llarga temporada per haver emmalaltit el maquetista en principi encarregat de portar a terme el treball, fins que finalment es va poder reprendre amb la intervenció d'un altre maquetista.

Un cop llesta la reproducció de l'ex-vot, amb el llavors obrer major de Santa Cristina, en Jordi Soliguer, varem anar a recollir la maqueta, per traslladar-la a Lloret.

La corbeta *Sebastián Gumà*, una nau de 647 tones, construïda a Mallorca pels mestres d'aixa Joan Mateu i Magraner i el seu cosí Francesc Mateu i Mas, (a) Mestre Francesc per encàrrec Francisco Gumà y Cía. de Matanzas, solcava les primeres aigües de la Mediterrània el dia de Santa Cristina de 1875, la qual ben aviat es va donar de baixa de la matrícula de Mallorca per passar a la inscripció de la matrícula de l'Havana.

El nom li provenia del patriarca de la nissaga dels Gumà, Sebastià Gumà i Puig, els quals a més de naviliers residents a Cuba, van ser, entre altres negocis, els promotors a ser la primera línia de ferrocarrils de Valls a Vilanova i Barcelona i, tot seguit, la de camins de ferro directes de Madrid, Saragossa i Barcelona.

El pilot lloretenc Pelegrí Pujol Conill va comandar la nau des de la seva fusa fins que els Gumà la van vendre, l'any 1884, al súbdit portuguès Antonio P. Da Costa.

El dia 24 de juliol de 1999, a l'Ofertori de la missa, vaig tenir el goig de lliurar a l'ermita de Santa Cristina, en representació del Museu Marítim de Barcelona, la reproducció de la maqueta de la corbeta *Sebastián Gumà*.

Lloret de Mar, juny de 2009. ■

La restauració de la maqueta del *Lince*

Aquest bergantí ha estat restaurat sense càrrec pel Museu Marítim de Barcelona, a qui agraïm intensament aquest servei. La restauració ha estat molt acurada; el vaixell ha estat a les instal·lacions del museu des de novembre de 2006 fins a febrer de 2009, i el seu aspecte és totalment diferent perquè s'han eliminat les diferents capes de pintura que tenia, fins arribar a la pintura original que és la que s'ha recuperat.

Segons l'acurat informe del Departament de Conservació - Restauració del Consorci de les Drassanes Reials i Museu Marítim de Barcelona, els problemes detectats a l'estat inicial eren:

- Atac de xilòfags en actiu.
- Repintant generalitzat del casc fruits d'intervencions anteriors poc afortunades.
- Acumulació de brutícia adherida.
- Oxidació i clorurs en els elements metàl·lics.
- Elements de l'arboradura fora de lloc.
- Maniobres trencades.

Es va procedir a una neteja amb aspiració seguit de la desinsectació, consistent en introduir el model en una bossa hermètica de plàstic i eliminar a poc a poc l'oxigen de l'interior de la bossa a través d'unes vàlvules i introduir argó. La manca d'oxigen per a qualsevol ésser viu fa que aquest mori sigui quin sigui l'estat en què es trobi (larva, pupa, insecte...). Després es va procedir a la neteja de la coberta per poder tapar amb cera tenyida tots els forats produïts pels xilòfags com a mesura de seguiment de futures actuacions d'insectes. Va ser necessari insistir diverses vegades en la neteja de la coberta, pals i maniobres, ja que la brutícia estava molt incrustada.

Es varen trobar 3 capes de repints. Les dues capes superiors eren d'una pintura sintètica i la capa inferior era de naturalesa aquosa (probablement una massilla o un tremp). Va ser un procés molt laboriós i lent, perquè per poder eliminar el repint de la capa inferior era imprescindible haver retirat prèviament totes les restes de la capa anterior, ja que al ser materials diferents els productes que es feien servir en una capa no eren útils en les altres capes.

Després de la restauració.

La quantitat de policromia original es pot calcular al voltant d'un 98%, o sigui que la intervenció a nivell de retoc va ser mínima.

Tots els elements metàl·lics es trobaven rovellats, en el cas del ferro, o amb presència de clorurs, en el cas del llautó. Altres com els cadenots es trobaven repintats amb el mateix tipus de pintura que la utilitzada per repintar el casc (pintura acrílica). El tractament per a les oxidacions es varen realitzar mecànicament i després es va aplicar un inhibidor de la corrosió. Això es va realitzar diverses vegades, i finalment es va aplicar una capa de protecció per tal d'evitar futures oxidacions.

A l'arboradura, va ser necessari realitzar alguns bossells ja que hi mancaven i impedièren el transcurs de les maniobres complertes; i al cordam, s'han seguit dos criteris: On el cap de la maniobra mancava en la seva totalitat es reemplaçava per un cap de la mateixa *mena* (gruix) i se li donava el mateix acabat, i on la maniobra conservava part del cap original es realitzaven *costures espanyoles llargues* tal i com es feien a les embarcacions a mida real per tal de poder conservar el màxim de cap original.

La restauració ha comptat amb la col·laboració de dues becàries: Míriam Rodríguez i Irene Penedès les quals han realitzat les seves tasques amb total satisfacció, sota la direcció de la restauradora Carme Vázquez. Desitjaríem fer una rèplica d'aquesta maqueta per poder-la exhibir al seu lloc habitual a l'ermita, i guardar l'original en una vitrina per garantir la seva conservació. ■

El vaixell, abans de ser restaurat.

Concerts d'estiu 2009

Música a Santa Cristina

Divendres 7 d'agost - 22:30 hores

SEXTET DE DIXIELAND

DE LUCKY GURI

Preu entrada 15 €

Plaça del pi.

Divendres 14 d'agost - 22:30 hores

TANGOS

ROMINA BIANCO

Amb un quartet: piano/ bandoneó, guitarra, baix i bateria.

Preu entrada 15 €

Plaça del pi.

Divendres 21 d'agost - 22:30 hores

ORQUESTRA DE CAMBRA

GLINKA ENSEMBLE

Director: **Guerasim Voronkov.**

Preu entrada 15 €

Interior Ermita de Santa Cristina.

A&S
Albà i Soliguer
associats

CONFITERIA I PASTISSERIA

Frígola

HOTELES GARBÍ

OPTICA
CABAÑAS

SOLIGUER
ARQUITECTES

EUROS
PROMOCIONS INMOBILIARIES

JUERIA · RELOJERIA
Joan Bernat
CASA FUNDADA EN 1840

MONTERO
perfumeries
1857 LLORET DE MAR

Restaurant
El Trull

Juanola

Cala
Bany's
Cocktail-bar - LLORET DE MAR

calçats
fàbregas
des del 1893

HOTEL
Anabel

Caixa Penedès
Obra Social

ROSAMAR HOTELS

Albamar
APARTAMENTS

CLUB NÀUTIC CALA CANYELLES
LLORET DE MAR

Ewautos, S.A.

Lloret-Olot

TRULL
FOTOGRAFIA

Organitzen:

Ajuntament de
Lloret de Mar

Amb el suport:

Diputació de Girona

PLANELLA
BONET
ARQUITECTES